

## ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	<b>Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича</b>
Освітня програма	<b>26906 Біологія</b>
Рівень вищої освіти	<b>Бакалавр</b>
Спеціальність	<b>091 Біологія</b>

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

*Використані скорочення:*

**ID** - ідентифікатор

**ВСП** - відокремлений структурний підрозділ

**ЄДЕБО** - Єдина державна електронна база з питань освіти

**ЄКТС** - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

**ЗВО** - заклад вищої освіти

**ОП** - освітня програма

## Загальні відомості

### 1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	<b>Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича</b>
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	<b>26906</b>
Назва ОП	<b>Біологія</b>
Галузь знань	<b>09 Біологія</b>
Спеціальність	<b>091 Біологія</b>
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	<b>Бакалавр</b>
Вид освітньої програми	<b>Освітньо-професійна</b>

### 2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	<b>Зінченко Оксана Юріївна, Сильчук Андрій Андрійович, Щербак Олена Валентинівна (керівник)</b>
Залучений представник роботодавців	<i>не застосовується</i>
Дати візиту до ЗВО	<b>22.12.2021 р. – 24.12.2021 р.</b>

### 3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	<a href="https://drive.google.com/file/d/15Rk_oweMSsFS-vpT4O-U1LU5vUaUBFos/view">https://drive.google.com/file/d/15Rk_oweMSsFS-vpT4O-U1LU5vUaUBFos/view</a>
Програма візиту експертної групи	<a href="https://drive.google.com/file/d/1QAMTj5a21omSZMzCa3W6yknrD7oAoOsq/view">https://drive.google.com/file/d/1QAMTj5a21omSZMzCa3W6yknrD7oAoOsq/view</a>

### 4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

#### **I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми**

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

**відсутні**

#### **II. Резюме**

## **Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям**

Освітня програма “Біологія” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича має зрозумілі цілі, які відповідають місії та стратегічним цілям Університету. Цілі ОП є чіткими та враховують позиції різних груп стейкхолдерів. ОП враховує регіональний аспект та потреби ринку праці. Зміст ОП забезпечує досягнення програмних результатів, визначених Стандартом вищої освіти для спеціальності “Біологія”. У ЧНУ створене комфортне освітнє середовище, яке повністю відповідає принципам студентоцентрованого підходу до організації освітнього процесу. Освітній процес здійснюється, як класичними формами навчання, так і з використанням сучасних інтерактивних форм та дистанційних технологій, що є доступними для всіх зацікавлених осіб. Добір НПП здійснюється виходячи із цілей ОП та враховує професійні якості та академічну кваліфікацію. Внутрішнє забезпечення якості освіти відбувається відповідно до загальноуніверситетської політики. Відмічено прагнення Університету до відкритості та прозорості, а також до розвитку та удосконалення ОП через тісну співпрацю з роботодавцями. Також ЕГ вбачає перспективу розвитку ОП через посилення академічної мобільності учасників освітнього процесу. Таким чином, ОП в цілому відповідає Критеріям акредитації, а наявні недоліки не є суттєвими.

## **Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик**

1. Під час формування цілей та програмних результатів навчання були враховані позиції та потреби стейкхолдерів, ринку праці та регіональний аспект. 2. Реалізація ОП поєднує фундаментальну та практичну підготовку здобувачів із залученням потужної матеріально-технічної бази Університету, яка налічує сучасне лабораторне обладнання та об'єкти Національного надбання України (гербарій та зоологічна колекція). 3.. Створені різнопланові можливості для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів. 4. Для консультативної підтримки абітурієнтів на сторінці приймальної комісії працює онлайн-чат. 5. Дієвий студентоцентрований підхід до організації освітнього процесу та поєднання навчання та дослідження для досягнення ПРН. 6. Комплексне відношення Університету до питань академічної доброчесності, яке прослідковується на всіх рівнях. 7. Високий професійний рівень науково-педагогічних працівників, задіяних в реалізації освітньої програми та ефективна система моніторингу якості підготовки фахівців. 8. Залучення до реалізації ОП професіоналів-практиків, експертів галузі, що сприяє встановленню діалогу між роботодавцями та здобувачами та стимулює підвищення викладацької майстерності НПП. 9. Висока культура якості освітніх процесів, що забезпечується систематичною співпрацею з роботодавцями та іншими зацікавленими сторонами. 10. Дієва нормативно-правова база, яка знаходиться у відкритому доступі на сайті Університету, а також видана в окремій збірці.

## **Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення**

1. Недотримання єдиного стандарту при оформленні силабусів ОК. Рекомендовано уніфікувати форми силабусів освітніх компонентів відповідно до встановлених Університетом вимог. 2. Експертна група рекомендує доповнити програму фахового вступного іспиту запитаннями з класичних розділів біології (ботаніка, зоологія). 3. Відсутнє опитування здобувачів щодо сексуальних домагань та дискримінації. ЕГ рекомендує розширити спектр питань в анкетах опитування здобувачів з цього аспекту. 4. В опитуваннях щодо організації освітнього процесу та змісту освітньої програми залучено недостатню кількість здобувачів. 5. ЕГ рекомендує поширити можливості визнання результатів неформальної освіти на вибіркові дисципліни. 6. Недостатня залученість здобувачів вищої освіти до реалізації програм міжнародної мобільності. ЕГ рекомендує активізувати залучення здобувачів до таких програм.

## **III. Аналіз**

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

### **Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:**

**1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.**

Основними цілями ОП є підготовка фахівців, здатних вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері біології завдяки формуванню здатностей аналізу стану біологічних систем різного рівня організації, інтерпретації та використання результатів біологічних досліджень, а також надання глибоких знань та вмінь у галузі біології задля створення передумов широкого доступу випускників до працевлаштування та зацікавленості до подальшого поглибленого вивчення окремих областей експериментальної біології (<https://drive.google.com/file/d/1rfoH7QmqBtkmTul1Pt5fXkyUeDuoqUtr/view> ). Вони відповідають стратегічним напрямкам розвитку та місії Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (інновативність, збалансованість, успіх), що реалізується через розвиток системи освіти та наукової діяльності шляхом підготовки високопрофесійних, конкурентоспроможних фахівців, здатних активно діяти в умовах ринкової економіки та соціального партнерства (стор. 2 <https://drive.google.com/file/d/oB1ffApaX3KANTThWYkqrQ3FMNkRXVVMxRlZZczl1d2ZVdEZZ/view?resourcekey=0-R875tdwbnDpePJGkPjknRg>). Особливістю ОП є збалансоване поєднання фундаментальної та практичної підготовки, із залученням потужної матеріально-технічної бази як Університету (об'єкти Національного надбання України; сучасне біохімічне та молекулярно-генетичне лабораторне обладнання; рибоводна установка замкнутого водопостачання тощо), так і регіональних баз практики.

## **2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.**

Цілі освітньої програми та програмні результати навчання враховують позиції та потреби усіх стейкхолдерів, що підтверджується аналізом відомостей самооцінювання, сайту ЧНУ, додатковими документами, наданими на запит ЕГ (п. 2), а також інтерв'юванням фокус-груп. Позицію здобувачів враховують через їх залучення до обговорення ОП з робочою групою (<https://drive.google.com/file/d/1ryu9dqJVvyqVPwPC48DJ5qH6K-WAoaI/view>), на засіданнях Вчених Рад інституту та Університету ([http://vchenarada.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/o1sklad\\_VR](http://vchenarada.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/o1sklad_VR) ), зустрічах з адміністрацією ННІБХБ (<http://ibhb.chnu.edu.ua/novini/spilnimi-zusilliami>), анкетування (<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSf2AOWoV7Q7u1C59-pIjcqHZGhLKN05dXKLE1Mz54IHbGD9bg/viewform>) тощо. Інтерв'ювання здобувачів також підтвердило, що їх позиції враховуються. Зокрема, були враховані потреби студентів щодо можливості їх більш широкого працевлаштування через формулювання ПРН 26 та введення ВК “Лабораторні спеціалізації” (Бойчук Х.) та ВК “Професійна іноземна мова” на 4 курсі (Білокінь Р.), а також змінено ОК “Біометрія з основами біоінформатики” на “Біометрія з основами інформаційних технологій” (Ковальчук Б.) тощо. Відповідно до п. 2 опитування здобувачів - 57,1% приймали участь у розробленні ОП (<https://drive.google.com/file/d/1KeLkjS7yUsuL5lUQ8ShO8cJxZtkzzV9v/view> ). Роботодавці надають рецензії на ОП (<https://drive.google.com/file/d/1ICsDqigImaPll6Im7rGeTNAVFMl-cTpd/view>), приймають участь в анкетуванні (<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSf1vMRKxDhhuWCFx6jq5biapXQgEowFZVULGx-Wc4lTBlcaMA/viewform>) та висловлюють свої пропозиції під час зустрічей зі здобувачами та викладачами (<https://drive.google.com/file/d/1qocxdwPA6VYbchLmyQLHs3ZMEoF57Wlh/view>). Зокрема, була врахована пропозиція Віталія Стратія [https://drive.google.com/file/d/1RxpHnx1d4H9RcCKbCOBq5VLL5F\\_XnzyT/view](https://drive.google.com/file/d/1RxpHnx1d4H9RcCKbCOBq5VLL5F_XnzyT/view) щодо посилення фахової підготовки фахівців, які зможуть забезпечувати науковий супровід природоохоронної діяльності та визначити техногенний вплив на біорізноманіття регіону, через формування ПРН 25 та внесення до переліку вибіркових дисциплін (<http://ibhb.chnu.edu.ua/institut/silabusi-op-biologija>) ОК “Біологія лісових тварин”. Випускники залучаються до анкетування та обговорення ОП (<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfB5E7yFMurOdvpAdISy7IV7QGL712706ue3ZlOs41ouyYJqw/viewform>). За інформацією отриманою у фокус-групі з НПП їх позиції та потреби також враховуються. Так, за рекомендацією академічної спільноти Університету в ОП ОК “Біохімія” була розділена на 2 ОК “Загальна біохімія” на “Метаболічна біохімія” (Копильчук Г.П.); “ОК “Біотехнологія” була перенесена із 8 семестра в 7 (Язловицька Л.С.) тощо. Таким чином, залучення стейкхолдерів мало справжній, а не формальний характер.

## **3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.**

Відповідно до ВСО та додаткової інформації, отриманої ЕГ на запит (п. 5), аналіз ринку праці здійснюється систематично через: 1) обласну службу зайнятості; 2) зустрічі зі стейкхолдерами та потенційними роботодавцями; 3) ГО «Асоціація випускників Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»; 4) моніторинг потенційних робочих місць. Під час інтерв'ювання стейкхолдерів також відзначено актуальність ОП у зв'язку з пандемією Covid-19 та попитом на фахівців, що вміють здійснювати біохімічні, молекулярно-генетичні дослідження, проводити ПЛР, а також на фахівців, обізнаних із біорізноманіттям регіону. Тенденції розвитку ринку праці та спеціальності “Біологія” враховано у ПРН, наприклад у ПРН25 “Знати та розуміти основні принципи раціонального використання та збереження біологічних ресурсів та методи їх відтворення” і ПРН26 “Застосовувати сучасні біохімічні та молекулярно-генетичні маркери для визначення функціонального стану біологічних систем різного рівня організації”. Регіональний контекст визначений у профілі ОП у її особливостях: “підготовка фахівців-біологів з акцентуванням на фахові потреби ринку праці регіону”. Це відображається у переліку ВК, баз практики, а також тем у програмі ОК “Навчальна практика з біорізноманіття” [https://drive.google.com/file/d/1b2SgCqVmlRn-oR\\_ZoUeQsIuJJIsEmPPF/view](https://drive.google.com/file/d/1b2SgCqVmlRn-oR_ZoUeQsIuJJIsEmPPF/view) . Інтерв'ювання гаранта підтвердило, що при розробці ОП були проаналізовані аналогічні вітчизняні ОП: КНУ імені Тараса Шевченка, ЛНУ імені Івана Франка, ОНУ ім. І.І. Мечникова, ДНУ імені О. Гончара. Зокрема, у КНУ імені Тараса Шевченка запозичили специфіку розподілу практик: ввели практику з біології на третьому курсі. Також при формулюванні цілей та ПРН був використаний досвід, який отримали НПП

при відвідуванні закордонних ЗВО в межах міжнародних стажувань, конференцій, конкурсів: Варміно-Мазурського університету в Ольштині (Польща), Яського Університету імені Олександра Іона Кузи (Румунія), Університету природничих наук у м Люблін (Польща) тощо. Цей досвід було використано при формуванні переліку освітніх компонентів, у тому числі вибіркових. Зокрема, з урахуванням досвіду польських університетів було сформульовано ПРН 25, який стосується принципів раціонального використання та збереження біологічних ресурсів, а також введена ОК "Біорізноманіття".

**4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.**

Програмні результати навчання ОП у повній мірі включають усі двадцять чотири ПРН, які запропоновані стандартом вищої освіти <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/11/22/091-Biolohiya-1.pdf>. Додатково сформульовані в ОП ПРН 25 та 26, акцентують увагу на особливостях самої освітньо-професійної програми щодо принципів використання та збереження біоресурсів, а також застосування у дослідженнях біохімічних та молекулярно-генетичних маркерів. Аналіз змісту ОП <https://drive.google.com/file/d/1rfoH7QmqBtkmTul1Pt5fXkyUeDuoqUtr/view>, змісту її освітніх компонентів <http://ibhb.chnu.edu.ua/institut/silabusi-op-biologija> та матриці відповідності свідчить, що усі ПРН досягаються за рахунок обов'язкових освітніх компонентів. Таким чином, Освітньо-професійна програма в цілому дає змогу досягти результатів навчання, визначених Стандартом вищої освіти України за спеціальністю 091 «Біологія» першого рівня вищої освіти, який був затверджений і введений в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 21.11.2019 р. № 1457 <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/11/22/091-Biolohiya-1.pdf>.

**Загальний аналіз щодо Критерію 1:**

**Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.**

ОП має чітко сформовані цілі, які пов'язані з місією та стратегією Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Під час формування цілей та програмних результатів навчання були враховані позиції та потреби стейкхолдерів. ОП враховує регіональний аспект та потреби ринку праці. Сильною стороною ОП є її реалізація у тісній співпраці з роботодавцями, що забезпечує досягнення програмних результатів навчання, у тому числі і додаткових 25 та 26 ПРН, що розширює можливість працевлаштування випускників ОП.

**Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.**

Завідомо слабких сторін та недоліків не виявлено.

**Рівень відповідності Критерію 1.**

Рівень А

**Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.**

Програма має чітко визначені цілі та програмні результати навчання, які сформульовані із урахуванням думки стейкхолдерів, галузевого і регіонального контексту та аналізу аналогічних вітчизняних та закордонних програм. Взірцевість ОП полягає в поєднанні при її реалізації фундаментальної та практичної підготовки здобувачів із залученням потужної матеріально-технічної бази Університету, яка налічує сучасне лабораторне обладнання та об'єкти Національного надбання України (гербарій та зоологічна колекція).

**Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:**

**1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального**

**навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).**

Обсяг освітньої програми «Біологія» у кредитах ЄКТС відповідає вимогам, визначеним частиною 4 статті 5 закону «Про вищу освіту» та Стандарту вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 091 Біологія: загальний обсяг освітньої програми становить 240 кредитів ЄКТС. Обсяг обов'язкових освітніх компонент складає 179,5 кредитів ЄКТС, з них практична підготовка (навчальна практика з біорізноманіття (ботанічна, зоологічна), навчальна практика з біології, науково-виробнича та переддипломна практики) має обсяг 24 кредити (10% обсягу ОП). Обсяг дисциплін за вибором здобувачів – 60,5 кредитів ЄКТС.

**2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.**

Освітня програма включає 9 обов'язкових освітніх компонент з циклу загальної підготовки (34 кредити ЄКТС), 30 обов'язкових дисциплін циклу професійної підготовки (145,5 кредитів ЄКТС), 3 вибіркових компонент з циклу загальної підготовки (9 кредитів ЄКТС) та 31 вибіркової компоненти циклу професійної підготовки (51,5 кредит ЄКТС) <http://ibhb.chnu.edu.ua/institut/silabusi-op-biologiia>. Послідовність опанування освітніх компонент у процесі навчання є логічною. Структурно-логічна схема, представлена в освітній програмі відображує поступовий перехід від дисциплін циклу загальної підготовки до блоку професійної підготовки протягом першого та другого років навчання та продовження опанування дисциплін циклу професійної підготовки на 3 та 4 курсах. Отримані теоретичні знання закріплюються набуттям практичних навичок під час проходження різних видів практики в кінці кожного навчального року. Крім того, протягом 3 та 4 курсу здобувачі мають можливість розширення практичних навичок під час лабораторної спеціалізації з біохімії, молекулярної генетики, ботаніки або зоології (за вибором). На 1 курсі у здобувачів є можливість обрати одну вибіркову дисципліну, проте, вона представлена лише різними видами фізичної підготовки. Протягом другого року навчання передбачено обрання з трьох вибіркових дисциплін, при цьому здобувачі мають можливість обрати одну дисципліну з загальноуніверситетського каталогу <http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/021commoncourses>. На третьому та четвертому курсах здобувачі обирають 4 з 11 та 5 з 23 можливих дисциплін відповідно. Досягнення цілей та програмних результатів навчання забезпечується обов'язковими освітніми компонентами ОП, та підкріплюється вибірковими, що продемонстровано у наведених у програмі матрицях відповідності, а також у представлених на сайті ЧНУ силабусах навчальних дисциплін. Однак у деяких силабусах відсутній перелік тем, в той час, як в інших він наведений. Детальний опис змісту дисциплін, з яким здобувачі можуть ознайомитися на кафедрах, міститься у робочих програмах, які продемонстровано гарантом на запит ЕГ під час інтерв'ювання. Рекомендовано уніфікувати форму силабусів, розміщених на сайті, для покращення сприйняття наданої інформації здобувачами. У переліку тем в силабусі дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» відсутнє відображення саме біологічного спрямування даного курсу. Під час зустрічі з НПП викладач дисципліни асист. Л. Гажук-Котик надала пояснення, що дисципліна викладається для різних спеціальностей і силабус відображає основні теми, що розглядаються в курсі, без деталізації специфіки освітньої програми. Експертна група рекомендує уточнити формулювання тем дисципліни з урахуванням професійного спрямування ОП Біологія.

**3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).**

Зміст освітньої програми відповідає предметній області спеціальності 091 Біологія та забезпечує підготовку кваліфікованих фахівців-біологів з поглибленими знаннями щодо методів дослідження біорізноманіття, його збереження та відтворення окремих видів. Освітня програма не є міждисциплінарною, але її зміст дозволяє здійснювати підготовку фахівців, здатних до аналізу та регуляції стану біологічних систем різного рівня, що межує з екологічною галуззю. Перелік та зміст освітніх компонент ОП Біологія забезпечують отримання здобувачами ґрунтовних теоретичних знань та широкого спектру практичних навичок, необхідних фахівцю-біологу для роботи у наукових установах та лабораторіях біологічного, медичного, агрономічного профілю, у галузі сільського, лісового, рибного господарства та природно-заповідної справи.

**4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.**

Формування індивідуальної освітньої траєкторії на освітній програмі забезпечується шляхом реалізації права здобувачів на вільний вибір дисциплін. Для обрання здобувачами пропонується 38 дисциплін з циклів загальної та професійної підготовки, передбачених освітньою програмою, та 67 дисциплін загальноуніверситетського каталогу вибіркових дисциплін. Обсяг вибіркових дисциплін складає 60,5 кредитів ЄКТС (25,2 % від загального обсягу ОП). Процедура вибору дисциплін регламентується «Положенням про порядок реалізації студентами... права на вибір навчальних дисциплін» <http://surl.li/affog>. Обрання студентами ВК здійснюється у семестрі, що передує року вивчення. З переліком вибіркових ОК здобувачів ознайомлюють під час зустрічей з представниками кафедр,

проектних робочих груп освітніх програм, представниками деканатів або кураторами. Формування академгруп для вивчення дисциплін відбувається за письмовими заявами здобувачів. Дисципліни з вибіркового блоку освітньої програми сприяють поглибленому розвитку загальних та фахових компетентностей, з загальноуніверситетського каталогу – поглибленому розвитку soft-skills, юридичної, фінансової та цифрової грамотності. Під час зустрічі з фокус-групою з'ясовано, що здобувачі, які навчаються на ОП, добре обізнані з процедурою обрання дисциплін. Гарантом на запит ЕГ надано приклади заяв та індивідуальних планів здобувачів (п. 1), що відображають процес та результат обрання. Формуванню індивідуальної освітньої траєкторії також сприяє можливість обрання тематики кваліфікаційної роботи, бази практики, зарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті та під час навчання у інших ЗВО, зокрема, під час участі у програмах академічної мобільності. Процедури визнання результатів відображено у нормативній базі Університету (Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://drive.google.com/file/d/100CFtXHLrgqS-T43aFun6blUvZO7Zo1/view>), Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти ЧНУ (<https://drive.google.com/file/d/1qldRrM9nI2Hs23dnCYhH2vtYw3ho6eRe/view>). У ЧНУ створено можливість навчання за індивідуальним графіком <https://drive.google.com/file/d/1UVH04IuHNTjxKIoRWq6w2IJRSVSl9SXq/view>, якою користуються окремі здобувачі, про що повідомили представники студентського самоврядування. ЗВО сприяє участі здобувачів в програмах мобільності, інформуючи їх про такі можливості. Під час зустрічі зі студентським самоврядуванням голова студентського парламенту ЧНУ, студент 4 курсу Інституту біології, хімії та біоресурсів П. Гараджій повідомив, що, крім інформування на офіційній сторінці Відділу міжнародних зв'язків, у кожному структурному підрозділі періодично проводяться Erasmus-дні, на яких здобувачів безпосередньо інформують про можливості та порядок участі у програмі мобільності.

## **5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.**

Освітня програма передбачає різнобічну практичну підготовку здобувачів в межах навчальних практик з біорізноманіття (ботанічна, зоологічна) та біології, науково-виробничої та переддипломної практик, які проходять на кафедрах, відповідальних за реалізацію ОП: кафедри біохімії та біотехнології та кафедри молекулярної генетики та біотехнології, а також на базах установ-партнерів. Загальний обсяг практичної підготовки відповідає вимогам Стандарту та складає 24 кредити ЄКТС (10% від загального обсягу програми). Крім того, практичні заняття входять до навчального плану обов'язкових освітніх компонент (з 40 ОК, передбачених освітньою програмою, 27 містять практичні або лабораторні заняття, 4 є практиками, отже, практичну підготовку забезпечує 31 дисципліна, а також підготовка курсових та дипломних робіт). Матеріальна база ЧНУ достатньо укомплектована для забезпечення якісної та різнобічної підготовки фахівців у галузі біології (лабораторії у складі кафедр Інституту біології, хімії та біоресурсів, дослідна пасіка, навчально-наукова лабораторія аквакультури, гербарій, ботанічний сад, біобазис кафедр <http://ibhb.chnu.edu.ua/institut/bazi-praktik> тощо). Університетом укладено договори з установами медичного, фітосанітарного, рибницького, екологічного, природозбережувального профілю, на базі яких проводиться практична підготовка здобувачів. Здобуття компетентностей фахівця-біолога також забезпечується під час виконання бакалаврських робіт, які мають дослідницьке спрямування <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/biochemistry/navchalna-robota>. У ЧНУ імені Юрія Федьковича регулярно організуються зустрічі з роботодавцями за участі здобувачів <http://surl.li/bazfo>, що сприяє покращенню інформування студентів щодо сучасних вимог до практичної підготовки фахівця у галузі біології. Отже, практична підготовка здобувачів за ОП Біологія забезпечують здобуття компетентностей, необхідних для успішної професійної діяльності, що підтверджено відгуками роботодавців у ході акредитаційної експертизи у дистанційному режимі. Випускники освітньої програми під час онлайн-зустрічі зазначили, що отриманий рівень підготовки був достатнім для працевлаштування. За результатами опитування, 100% здобувачів вважають обсяг практичної підготовки достатнім <https://drive.google.com/file/d/1KeLkjS7yUsuL5lUQ8ShO8cJxZtkzzV9v/view>.

## **6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.**

Розвиток у здобувачів вищої освіти соціальних навичок реалізується завдяки вивченню обов'язкових та вибіркового освітніх компонентів, а також участі здобувачів в наукових заходах та програмах академічної мобільності. Студентське самоврядування активно сприяє залученню здобувачів до програм міжнародного обміну, що було з'ясовано під час зустрічі з фокус-групою. Найбільше спрямовані на розвиток soft skills обов'язкові освітні компоненти Актуальні питання історії та культури України, Іноземна мова (за професійним спрямуванням), Українська мова (за професійним спрямуванням), Біоетика з основами біобезпеки. Філософія, Основи наукових досліджень та історія науки а також чотири види практики, передбачені освітньою програмою. Здобувачі під час зустрічі зазначили, що розвиток соціальних навичок забезпечується під час лабораторних та практичних занять з обов'язкових дисциплін завдяки роботі в групах або парах, під час проходження практики, шляхом презентації результатів своєї наукової роботи на наукових конференціях та конкурсах, а також за рахунок залучення здобувачів до мистецької діяльності Центру культури і дозвілля та роботи студентського самоврядування, участі у веденні сторінок у соціальних мережах. Серед обов'язкових дисциплін, на думку здобувачів, найбільше розвитку soft skills сприяє дисципліна «Основи наукових досліджень та історія науки».

## **7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).**

Професійний стандарт для спеціальності 091 Біологія відсутній.

## **8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.**

Навантаження здобувачів освіти містить аудиторну та самостійну складові. Серед аудиторних годин переважають лекційні (732 год) та лабораторні (712 год) заняття, значну частку також складають практичні заняття (502 год). Частка самостійної роботи становить від 1/2 до 2/3 від загального обсягу навчальних годин. Самостійна робота студентів забезпечується наявністю методичних матеріалів, плану занять і контрольних заходів на платформі Moodle, що було продемонстровано здобувачами під час інтерв'ювання. Для визначення рівня задоволеності здобувачів організацією освітнього процесу проводяться опитування <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSf2AOWoV7Q7u1C59-pIjcqHZGhLkNO5dXKlE1Mz54lHbGD9bg/viewform>, за результатами яких 80% здобувачів ОП Біологія задоволені співвідношенням аудиторних годин та самостійної роботи, а також різних видів аудиторних занять <https://drive.google.com/file/d/1WFHMTfxVCqjT5X-65lojrr1HDlb5fMa/view>, усі здобувачі, що взяли участь в опитуванні, вважають рівень практичної підготовки достатнім, 91.4% респондентів вважають, що освітня програма формує загальні і 97,1% – фахові компетентності <https://drive.google.com/file/d/1KeLkjS7yUsuL5lUQ8ShO8cJxZtkzzV9v/view>. Крім опитування, у здобувачів є можливість повідомити про свої побажання щодо організації освітнього процесу через органи студентського самоврядування, що з'ясовано під час онлайн-зустрічі з фокус-групою. Водночас, у опитуванні взяла участь лише приблизно третина здобувачів освітньої програми. Рекомендовано активізувати залучення здобувачів до процесів анкетування.

## **9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.**

У ЧНУ розроблено «Положення про впровадження елементів дуальної форми навчання в освітній процес Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича», яким унормовано процедуру підготовки здобувачів за дуальною формою освіти (<http://surl.li/alojn>). На ОП Біологія для першого рівня вищої освіти ці процедури наразі не застосовуються. Однак створена можливість навчання здобувачів за індивідуальним графіком у разі їх працевлаштування <http://surl.li/ahcre>. Під час зустрічі з представниками студентського самоврядування заступник голови студентського парламенту ЧНУ, студент 4 курсу Інституту біології, хімії та біоресурсів П. Гараджій повідомив про роботу щодо впровадження дуальної форми освіти на освітній програмі, що ведеться студентським самоврядуванням сумісно з керівництвом ЗВО.

### **Загальний аналіз щодо Критерію 2:**

#### **Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.**

Сильними сторонами освітньої програми є різноманітні можливості для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів за рахунок вільного вибору дисциплін, розроблених механізмів зарахування результатів, отриманих під час програм мобільності, навчання в неформальній освіті, права навчатися за індивідуальним графіком, різнобічна практична підготовка здобувачів на базі кафедр ЧНУ та баз установа різного профілю (медичного, фітосанітарного, рибницького, екологічного, природозбережувального).

#### **Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.**

Рекомендовано уніфікувати форми си́лабусів освітніх компонентів, переглянути зміст си́лабусу дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» для відображення специфіки матеріалу, що викладається здобувачам ОП Біологія, активізувати залучення здобувачів до процесів опитування щодо організації освітнього процесу та змісту освітньої програми.

### **Рівень відповідності Критерію 2.**



## **Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.**

У цілому всі підкритерії Критерію 2 характеризуються загальною відповідністю, окрім підкритеріїв 2.2 та 2.8, які характеризуються частковою відповідністю. Обсяг освітньої програми, логічна послідовність опанування навчальних дисциплін, співвідношення різних видів навчальних занять, різнобічність та обсяг практичної підготовки у цілому забезпечують досягнення цілей програми та результатів навчання, формування загальних та фахових компетентностей і soft skills. Рекомендовано уточнити зміст окремих ОК з урахуванням специфіки освітньої програми та більш активно залучати здобувачів до процесу опитування.

## **Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:**

### **1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.**

У ЧНУ імені Юрія Федьковича розроблені та оприлюднені загальні правила прийому, розміщені на сторінці приймальної комісії університету [http://vstup.chnu.edu.ua/?page\\_id=80](http://vstup.chnu.edu.ua/?page_id=80). Правилами передбачено вступ на освітню програму на основі повної загальної середньої освіти та освітнього ступеня молодшого бакалавра, освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра. У правилах прийому не виявлено дискримінаційних положень. Присутня на зустрічі з фокус-групою здобувачка 1 курсу К. Ковальчук повідомила, що знайомилася з інформацією про вступ на сайті ЧНУ та Інституту, правила були зрозумілими.

### **2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.**

Прийом на навчання здійснюється на основі здобутої повної загальної середньої освіти або освітнього ступеня молодшого бакалавра, освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра. Прийом на ОП «Біологія» за спеціальністю 091 «Біологія» для здобуття освітнього ступеня бакалавра здійснюється за результатами складання ЗНО з наступних предметів: українська мова (ваговий коефіцієнт 0,25), біологія (ваговий коефіцієнт 0,4), історія України, або математика, або географія, або іноземна мова, або фізика, або хімія (ваговий коефіцієнт 0,25). Інформація про конкурсні предмети розміщено на сторінці приймальної комісії [http://vstup.chnu.edu.ua/?page\\_id=44](http://vstup.chnu.edu.ua/?page_id=44) та Інституту біології, хімії та біоресурсів <http://ibhb.chnu.edu.ua/institut/abiturient>. На сайті приймальної комісії є онлайн-чат, де можна отримати консультативну допомогу. Зарахування здійснюється на підставі конкурсного балу, який складається з результатів ЗНО або вступних іспитів з першого, другого та третього предметів та середнього балу документа про повну загальну середню освіту, помножених на відповідні вагові коефіцієнти. Конкурсний відбір осіб, які вступають на основі освітнього ступеня молодшого бакалавра, освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра здійснюється на основі балів сертифіката ЗНО (або результатів вступного іспиту за відсутності сертифікатів) з двох конкурсних предметів, а також результатів фахового вступного випробування. Мінімальна кількість балів, отриманих на фаховому вступному випробуванні, для допуску до участі в конкурсі, становить 124 бали. Конкурсний бал складається з оцінки ЗНО або вступних іспитів з першого та другого предметів та оцінки фахового вступного випробування. Для таких вступників також передбачена можливість перезарахування частини кредитів ЄКТС, отриманих у межах попередньої освітньої програми підготовки молодшого бакалавра / молодшого спеціаліста / фахового молодшого бакалавра. Під час зустрічі зі здобувачами студентка з курсу скороченої форми М. Кіцул повідомила, що їй під час вступу було перезараховано 60 кредитів ЄКТС. Програму фахового іспиту розміщено на сторінці приймальної комісії [https://drive.google.com/file/d/1rfj1mJT1di\\_CnUgBov3D9taQsxxZbL6U/view](https://drive.google.com/file/d/1rfj1mJT1di_CnUgBov3D9taQsxxZbL6U/view). Слід зазначити, що програма охоплює, головним чином, питання загальної біології. У той же час, навчальні дисципліни освітньої програми спрямовані на вивчення усього різноманіття біологічних об'єктів. Експертна група рекомендує доповнити програму фахового іспиту запитаннями з класичних розділів біології (ботаніка, зоологія).

### **3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.**

Процедури визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти унормовані Положенням про порядок відрядження, переривання навчання, поновлення, переведення, надання академічної відпустки здобувачам вищої освіти ЧНУ» [https://drive.google.com/file/d/1mcLJ7gatWo5UkfZeUJLJ1EL8W\\_2vWtzx/view](https://drive.google.com/file/d/1mcLJ7gatWo5UkfZeUJLJ1EL8W_2vWtzx/view) та «Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти ЧНУ»

<https://drive.google.com/file/d/1qldRrM9nI2Hs23dnCYhH2vtYw3h0beRe/view>. Під час зустрічі зі здобувачами студентка з курсу скороченої форми навчання А. Тулюлюк повідомила, що у 2021 році була переведена з Буковинського державного медичного університету на підставі врахування результатів, отриманих за попереднім місцем навчання та за умови складання академічної різниці. На освітній програмі навчається ще один здобувач, що перевівся із зазначеного ЗВО, – І. Олійник. Визнання результатів, отриманих в результаті навчання в рамках програм академічної мобільності, здійснюється з використанням європейської системи трансферу та накопичення кредитів ECTS або з використанням системи оцінювання навчальних здобутків здобувачів вищої освіти, прийнятої у країні ЗВО-партнера. Порядок перезарахування визначається умовами угоди, яка укладається до початку мобільності. Здобувачу можуть бути зараховані окремі дисципліни або певні модулі у складі дисциплін. Дотримання процедур визнання результатів навчання, отриманих під час академічної мобільності, підтверджено заступником голови студентського парламенту ЧНУ, студентом 4 курсу Інституту біології, хімії та біоресурсів П. Гараджієм, якому перезараховано результати навчання за програмою мобільності у Німеччині.

#### **4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.**

Процедури визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті наведені в «Положенні про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://drive.google.com/file/d/100CFtXHLrgqS-T43aFun6blUvZO7Zozi/view>). Відповідно до Положення, правом на визнання результатів навчання у неформальній освіті можуть скористатися здобувачі усіх рівнів вищої освіти. Результати, отримані у неформальній освіті, можуть бути визнані для предметів, що викладаються з другого семестру навчання. Процедура визнання проводиться у семестрі, що передує семестру, в якому починається вивчення дисципліни, щодо якої проводиться зарахування результатів. Визнання результатів неформальної освіти поширюється лише на дисципліни обов'язкового блоку та обмежується 10% загального обсягу освітньої програми. Процедура визнання включає подання здобувачем заяви на ім'я ректора та документального свідчення про отримані результати, створення фахової комісії у складі декана відповідного факультету/директора інституту, гаранта ОП та НПП, що задіяні у викладанні відповідної дисципліни, ознайомлення здобувача з програмою дисципліни, переліком питань до іспиту та критеріями оцінювання, підготовки здобувача до складання іспиту. Зарахування результатів відбувається за умови успішного складання іспиту (не менше 50 балів). У разі успішного складання іспиту результати перезарахування вносяться до навчальної картки здобувача. За час реалізації ОП прикладів застосування даних правил не було. Під час зустрічі з представниками студентського самоврядування з'ясовано, що здобувачі обізнані з можливостями врахування результатів, отриманих у неформальній освіті (П. Гараджій повідомив про випадки перезарахування результатів навчання на освітній платформі Coursera, до якої ЗВО забезпечує безкоштовний доступ).

#### **Загальний аналіз щодо Критерію 3:**

##### **Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.**

Доступ до освітньої програми та процедури визнання результатів навчання чітко врегульовані нормативною базою ЧНУ імені Юрія Федьковича. Необхідна інформація оприлюднена на сайті університету та на сторінці Інституту біології, хімії та біоресурсів. Сторінка приймальної комісії є інформативною та містить необхідну абітурієнту інформацію. Для консультативної підтримки абітурієнтів працює онлайн-чат.

##### **Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.**

Рекомендовано доповнити програму вступного іспиту питаннями з ботаніки та зоології з урахуванням особливостей освітньої програми, поширити можливості визнання результатів неформальної освіти на вибіркові дисципліни та активізувати залучення здобувачів до програм академічної мобільності.

##### **Рівень відповідності Критерію 3.**

Рівень В

##### **Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.**

Інформація, наведена у відомостях самооцінювання, на офіційній веб-сторінці університету та під час зустрічей з фокус-групами підтверджує, що освітня програма загалом відповідає вимогам критерію 3 щодо доступу до освітньої програми та визнання результатів навчання: правила прийому враховують особливості освітньої програми за переліком конкурсних предметів та програмою вступних іспитів, є доступними та зрозумілими для здобувачів, процедури визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, зокрема, закордонних, розроблені та ефективно працюють. Часткову невідповідність виявлено за підкритерієм 3.2. Доцільним є розширення програми фахового вступного іспиту з урахуванням особливостей освітньої програми.

#### **Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:**

##### **1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.**

«Положення про організацію освітнього процесу...» ([https://drive.google.com/file/d/14PoxHnt\\_u7rPqGbGu3cccWyTRXbI5-Gg/view](https://drive.google.com/file/d/14PoxHnt_u7rPqGbGu3cccWyTRXbI5-Gg/view)) визначає форми і методи навчання і викладання в університеті в цілому та, зокрема, на ОП. Також функціонує додаток до «Положення», що регламентує проведення поточного, семестрового контролю та атестації здобувачів фахової передвищої та вищої освіти із застосуванням дистанційних технологій навчання. (<https://drive.google.com/file/d/12PeO8VqGqWNJriqcCy5dR9LHygBaJ6-W>). Такі практики і наразі широко застосовуються на ОП. Для цього використовують платформу Moodle, яка була продемонстрована ЕГ студентами, гарантом та викладачем на даній ОП Л. В. Худюю. Викладачі ОП мали можливість пройти стажування щодо системи дистанційної освіти, яке було організовано ЧНУ. Формами навчання є очна та заочна. Впровадження нових методів і форм навчання обговорюється на засіданнях, методичних семінарах кафедр. Освітній процес має такі складові, як навчальні заняття; самостійна робота; практична підготовка; наукова робота; контрольні заходи. Основні види навчальних занять, це: аудиторні; заняття з використанням ресурсів електронного навчання; консультації. При реалізації ОП використовуються інтерактивні (дискусії, круглі столи тощо), діджиталізаційні (віртуальна лабораторія «Нейрофізіологія») методи навчання. Використання таких методів сприяє розвитку творчості, практичних навичок, стимулюванню до активного наукового пошуку та досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання. Студентоцентрований підхід реалізується на ОП через вільний вибір навчальних дисциплін з вибіркового циклу, тематики курсових і випускних кваліфікаційних робіт та обрання баз практики. Студентоцентрований підхід проявляється у забезпеченні студентів на ОП навчальними інформаційними ресурсами, наданням права на академічну мобільність, навчання за індивідуальним графіком при поєднанні роботи за фахом з отриманням освіти. Здобувачі беруть участь в оновленні ОП (<https://drive.google.com/file/d/1doVFkwIASXlrRkeQcAoCo59Eotex6HOw/view?usp=sharing>), входять до складу Вчених рад, комісій студентського самоврядування ЧНУ та Етичної комісії ІБХБ. Локальним прикладом студентоцентричності на ОП є те, що хід роботи лабораторних занять окремих дисциплін відзняється на відео та викладається у Moodle для наочної демонстрації методів студентам. Керівництво університету не втручається у процес обрання науково-педагогічними працівниками методів навчання та викладання, а лише здійснює моніторинг. За результатами опитувань більшість студентів задоволені методами навчання ([https://drive.google.com/file/d/1Sg1DK3dZhLennqeo\\_WGSmb3KupnvuafH/view](https://drive.google.com/file/d/1Sg1DK3dZhLennqeo_WGSmb3KupnvuafH/view)).

##### **2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).**

Сайт університету подає інформацію про основні засади організації освітнього процесу (<http://chnu.edu.ua/index.php?page=/ua/scienc>), забезпечує доступ до розкладу занять, заліків та іспитів, тощо (<http://ibhb.chnu.edu.ua/student/studentski-novini>). Поінформованість студентів щодо окремих освітніх компонентів забезпечує сайт інституту в розділі «Навчальна робота» випускових кафедр <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/biochemistry/navchalna-robota>, <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/genetic/navchalna-robota>. Інформування студентів щодо цілей, змісту, результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах ОК здійснюється на першому занятті з кожного ОК, що було підтверджено на зустрічах із здобувачами вищої освіти та академічним персоналом, а також за допомоги силабусів (<http://ibhb.chnu.edu.ua/institut/silabusi-op-biologiia>). ЕГ було встановлено, що не всі силабуси містять перелік лекційних та лабораторно-практичних тем. НПП пояснили, а гарант ОП продемонструвала, що вони наведені у робочих програмах дисциплін, які розміщені на платформі Moodle (<https://moodle.chnu.edu.ua/>). Ця платформа дає змогу цілодобового дистанційного доступу до навчально-методичних матеріалів: робочих програм, конспектів лекцій, матеріалів для лабораторно-практичних занять та самостійної роботи тощо. Під час зустрічі із допоміжним персоналом заступник директора з навчально-організаційної роботи Р. І. Беспалько повідомив, що в ІБХБ графік екзаменаційної сесії складається не пізніше, ніж за місяць до її початку, погоджується зі студентами та викладачами та оприлюднюється на сайті. Інтерв'ювання здобувачів ОП показало, що вони можуть постійно комунікувати із викладачами через персональні електронні пошти, а також підтвердило їх задоволеність рівнем інформаційного сервісу в університеті. Відповідно до опитування 96,7% здобувачів використовують матеріали, розміщені на платформі Moodle, для самостійної роботи та підготовки до занять (п. 3 <https://drive.google.com/file/d/1WFHMTfxVCqjT5X-65lojjri1HDlb5fMa/view>).

### **3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.**

Аналіз сайту Університету, ВСО, додаткових документів, наданих на запит ЕГ (п. 10), інформація, отримана у фокус-групах, а також огляд матеріально-технічної бази, лабораторного фонду та інфраструктури університету дає можливість стверджувати, що ЧНУ забезпечує поєднання навчання і досліджень на практиці. Відповідно до Статуту ЧНУ

<https://drive.google.com/file/d/0B1PzclSOKFQnVm9xSzJHdWs1X3BVdTRSMWoxUj1Nb1dRYzFr/view?resourcekey=0-S-VTuQ81cyYf1gMt1-HRcA> одним із основоположних принципів діяльності Університету, що визначені у Розділі 1, п. 1.9, є рівноцінність навчального та наукового процесів. Таке поєднання забезпечується низкою ОК, зокрема практиками, у тому числі науково-виробничою, переддипломною практикою, випускною кваліфікаційною роботою, чотирма ВК "Лабораторні спеціалізації...". Теоретичне ознайомлення здобувачів з основними принципами і методами наукових досліджень забезпечується з 1 курсу обов'язковою ОК "Основи наукових досліджень та історія науки". Студенти мають змогу займатися науково-дослідною роботою під час виконання курсової та бакалаврської роботи та, за бажанням, у наукових гуртках. Інтерв'ювання фокус-груп дало ЕГ змогу переконатися, що кожного року в Університеті відбувається студентська наукова конференція, на якій студенти старших курсів доповідають результати своїх наукових досліджень, а студенти молодших курсів (першого та другого) є слухачами і мають можливість вибрати свій майбутній науковий напрямок. У 2021 році студенти Богдан Циба (5 курс) та Андрій Стратійчук (3 курс) за роботу «Організація 5S рДНК у дубів та використання цієї ділянки геному у філогенетичних та біогеографічних дослідженнях секції Quercus» отримали перше місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/genetic/novini/pershist-u-konkursi-studentskih-naukovih-roboti-zispretsialnosti-biologii>. За інформацією, отриманою від Л.С. Язловицької, прикладом реалізованого проекту здобувачів вищої освіти є отримання патенту на кафедрі молекулярної генетики та біотехнології в галузі бджільництва та укладання договірної теми з місцевим підприємцем. Студенти беруть участь у НДР випускових кафедр: «Біохімічні та лазерно-поляриметричні параметри комплексного прогнозування метаболічних порушень» (№ ДР 0119U100717, 2019–2021 рр.). «Генетичний поліморфізм, розповсюдженість та адаптаційні здатності українських порід медоносної бджоли» (№ ДР 0120U102119, 2020–2022 рр.) та інші. Задля сприяння НДР функціонує Рада молодих учених <http://cys.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02presidium>. Викладачі випускових кафедр є активними науковцями <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/biochemistry/naukova-robot>, <http://surl.li/bbnif> та науковими консультантами національного природного парку "Вижницький", що підтверджено у фокус-групі з роботодавцями.

### **4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.**

Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в ЧНУ (<https://drive.google.com/file/d/14UAVRHptFJkoS4NW5h35lDhfpsqOsytrp/view>) та Положенням про розроблення та реалізацію освітніх програм ЧНУ ([https://drive.google.com/file/d/1rFVXb\\_JZoVNab4J2x8tHTz2vfVmH4JOP/view](https://drive.google.com/file/d/1rFVXb_JZoVNab4J2x8tHTz2vfVmH4JOP/view)) передбачено оновлення змісту освітніх компонентів. За інформацією, отриманою у фокус-групі з академічним персоналом та допоміжними структурними підрозділами зміст ОК переглядається щорічно. Перегляд відбувається за результатами науково-дослідних робіт випускових кафедр, дисертаційних робіт, участі у конференціях, міжнародних стажувань викладачів тощо. Зокрема, за результатами наукової роботи під час міжнародного стажування в Університеті природничих наук у м. Любліні (Польща) Л.С. Язловицькою було оновлено розділ "селекція" у ОК "Генетика" та розділи "фізіологія ендокринної та видільної системи" ОК "Фізіологія тварин та людини". Достатню кількість змін, що були внесені до ОК за результатами наукової роботи, наведено у ВСО. Зміни розглядаються на засіданнях кафедр і затверджуються методичною радою перед початком нового навчального року <https://drive.google.com/file/d/1Jhrmc-X-tq8UMsi7cWCJMR6YgK-aPqaS/view>. Приклади оновлення освітніх компонентів у результаті закордонних стажувань викладачів та їхньої участі в міжнародних грантових програмах наведено в документі <https://drive.google.com/file/d/1eaVedKerf1mLuFIBTanc1jnzg7Ypx6Jx/view?usp=sharing>.

### **5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.**

В Університеті прийнята Стратегія інтернаціоналізації ЧНУ <http://interof.chnu.edu.ua/res//interof/Strategy.pdf>. ЧНУ є активним учасником програми ERASMUS+ <http://interof.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/09partneruniv> та другим університетом в Україні, де відкрилася локальна секція ERASMUS Students Network, про що повідомили члени студентського самоврядування (<https://esnukraine.org/>). Інформування здобувачів щодо можливостей участі у програмах мобільності здійснюється шляхом оприлюднення інформації на сторінці Відділу міжнародних зв'язків <http://interof.chnu.edu.ua/index.php?page=ua> та під час проведення Erasmus-днів у структурних підрозділах Університету за сприяння студентського парламенту ЧНУ. Аналіз ВСО, документів, наданих на запит (п. 10 та п. 11), інтерв'ювання викладачів та студентів підтвердили, що вони приймають участь у міжнародних конференціях та проходять міжнародне стажування. За інформацією, наданою гарантом, науково-педагогічні працівники, що забезпечують викладання на ОП «Біологія», активно співпрацюють з університетами та науковими установами 9 країн Євросоюзу (Австрія, Італія, Латвія, Німеччина, Польща, Словаччина, Чехія, Швеція, Франція), інших країн Європи (Білорусь, Молдова), Ізраїлю, Туреччини, Канади, КНР та США. Результати спільних досліджень

оприлюднюються у високореєтингових журналах та на міжнародних наукових форумах. Здобувачі, які навчаються за ОП, у 2018 та 2019 рр. приймали участь у міжнародному конкурсі С.С.Н.А, де були відзначені грошовими нагородами та цінними призами <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/biochemistry/novini/dostoinii-vistup-studentiv-institutu-biologii-i-himiyi-ta-bioresursiv-na-mizhnarodnomu-konkursi> . За інформацією, отриманою від директора ІБХБ М.М. Марченка, провідні доктори наук є членами редколегій закордонних фахових журналів. ЧНУ забезпечує здобувачів та НПП можливістю ознайомлення із сучасними досягненнями світової науки у галузі біології, безкоштовного користування міжнародними базами даних SCOPUS та Web of Science, участі у міжнародних конференціях, стажуваннях та програмах міжнародної академічної мобільності. Під час інтерв'ювання студентського самоврядування заступник голови студентського парламенту ЧНУ, студент 4 курсу Інституту біології, хімії та біоресурсів П. Гараджій повідомив, що він приймав участь у програмі академічної мобільності, та навчався один семестр у Німеччині. Однак, залучені до фокус-груп здобувачі та випускники ОП не приймали участі у таких програмах, тому ЕГ рекомендує активізувати залучення студентів ОП "Біологія" до програм академічної мобільності.

#### **Загальний аналіз щодо Критерію 4:**

##### **Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.**

Сильною стороною ОП є дієвий студентоцентризований підхід до організації освітнього процесу, що втілюється у забезпеченні індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів, наданні здобувачам методичної підтримки з використанням інструментів дистанційного навчання, створенні можливостей для інтеграції здобувачів та викладачів до міжнародної наукової спільноти. Забезпечення освітнього процесу здійснюється з використанням сучасних інтерактивних технологій та є доступним для всіх зацікавлених осіб. На ОП відбувається дієве поєднання навчання та досліджень для досягнення ПРН. Результати наукових досліджень здобувачів систематично публікуються, представлені на наукових форумах різних рівнів.

##### **Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.**

Слабкими сторонами ОП є недостатня залученість здобувачів вищої освіти за ОП "Біологія" до реалізації програм міжнародної мобільності та недотримання єдиного стандарту при оформленні силабусів ОК.

#### **Рівень відповідності Критерію 4.**

Рівень В

#### **Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.**

У ЧНУ реалізується дієвий студентоцентризований підхід, своєчасно та у достатньому обсязі здобувачам вищої освіти надається інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів. Університет всебічно сприяє поєднанню навчання та досліджень. ЕГ встановлено, що підкритерії 1, 3 та 4 цілком відповідають вимогам критерію 4, а підкритерії 2 та 5 - частково: виявлено недотримання єдиного стандарту при оформленні силабусів ОК, а також має місце недостатня залученість здобувачів даної ОП до реалізації програм міжнародної мобільності. Водночас, ці недоліки не є суттєвими, оскільки вони не позначаються на набутті компетентностей здобувачами освіти, не ускладнюють отримання освітніх послуг та можуть бути оперативно усунутими. Загалом критерій відповідає рівню В.

#### **Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:**

**1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.**

Під час роботи експертна група встановила, що на сайті Університету розміщена інформація про види та форми контрольних заходів: в окремій вкладці <http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/02%20osvitniad/04>, в п. 6 (стор. 27) Положення про організацію освітнього процесу [https://drive.google.com/file/d/14PoxHnt\\_u7rPqGbGu3cccWyTRXbI5-Gg/view](https://drive.google.com/file/d/14PoxHnt_u7rPqGbGu3cccWyTRXbI5-Gg/view), в п. 2 (стор. 4) Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ЧНУ імені Юрія Федьковича <https://drive.google.com/file/d/1aDDzrMzuZ7OA1CervuLzeYLOEosLySV/view>, а п. 3 цього ж Положення

регламентується оцінювання результатів навчання. Конкретні форми визначені в профілі ОП та навчальному плані. Форми КЗ та критерії оцінювання з кожного ОК описані в силабусах ОК та ВК <http://ibhb.chnu.edu.ua/institut/silabusi-op-biologiia>. Оцінювання навчальних досягнень проводиться під час поточного контролю, заліків і екзаменів. В умовах дистанційного навчання проведення контрольних заходів ЧНУ здійснюється згідно з Додатком до Положення (<https://drive.google.com/file/d/12PeO8VqGqWNJriqcCy5dR9LHygBaJ6-W/view?usp=sharing>). Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи студентів оприлюднені на сайті ЧНУ та є зрозумілими для здобувачів (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/biochemistry/kriteriyi-otsiniuvannia-kvalifikatsiinih-robot-or-bakalavr>; <https://drive.google.com/file/d/1BkONOAyruwVovXeoQulZoEAJDoib5vcr/view>). Зокрема, чітко вказана максимальна кількість балів (100) за оформлення роботи (10), доповідь (30), відповіді на питання (40) тощо, а також чітко регламентовано додаткові бали за наявність публікацій і участь у наукових конкурсах. У фокус-групі зі здобувачами була отримана інформація, що на першому занятті кожної ОК до них доводиться інформація про критерії оцінювання та форми контрольних заходів, а про заплановані поточні контрольні заходи через корпоративні пошти, від деканату та за допомогою платформи Moodle. При оцінюванні використовуються як усні та письмові опитування, так і тестові завдання. Інтерв'ювання здобувачів також показало, що у них є чітке розуміння механізму відпрацювання занять у разі невідвідування з певної причини. За результатами опитування 96,7% здобувачів підтвердили, що вони завчасно попереджені про форми контрольних заходів та критеріїв їх оцінювання (п. 7 <https://drive.google.com/file/d/1WFHMTfxVCqjT5X-65lojjri1HDlb5fMa/view>).

## **2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).**

Формою атестації здобувачів вищої освіти в ОП є захист випускної кваліфікаційної роботи, що повністю відповідає вимогам п. 6 Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 091 «Біологія» першого рівня вищої освіти, який був затверджений і введений в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 21.11.2019 р. № 1457 <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/11/22/091-Biolohiya-1.pdf>.

## **3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.**

Правила проведення контрольних заходів є чіткими, зрозумілими та доступними для усіх учасників освітнього процесу: Положення про організацію освітнього процесу, [https://drive.google.com/file/d/14PoxHnt\\_u7rPqGbGu3cccWyTRXbI5-Gg/view](https://drive.google.com/file/d/14PoxHnt_u7rPqGbGu3cccWyTRXbI5-Gg/view), Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ЧНУ імені Юрія Федьковича <https://drive.google.com/file/d/1aDDzrMzuZ7OA1CervuLzeYLONEosLySV/view>, Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти та організацію роботи Екзаменаційної комісії ([https://drive.google.com/file/d/1-JYnU5bt8e\\_KIz4-AIQPDuSOLFGd6mN8](https://drive.google.com/file/d/1-JYnU5bt8e_KIz4-AIQPDuSOLFGd6mN8)). В умовах дистанційного навчання проведення контрольних заходів ЧНУ здійснюється згідно з Додатком до Положення (<https://drive.google.com/file/d/12PeO8VqGqWNJriqcCy5dR9LHygBaJ6-W/view?usp=sharing>). Процедури запобігання конфлікту інтересів регулюються Правилами академічної доброчесності [https://drive.google.com/file/d/1EzBsehqERCEzxJwWe-rz6\\_eTUFUBGv4o/view](https://drive.google.com/file/d/1EzBsehqERCEzxJwWe-rz6_eTUFUBGv4o/view) та Етичним кодексом [https://drive.google.com/file/d/1CB4AIMVXSAYkF\\_CepI-k98GPc9E8KznQ/view](https://drive.google.com/file/d/1CB4AIMVXSAYkF_CepI-k98GPc9E8KznQ/view). В силабусах дисциплін чітко визначено складові підсумкової оцінки з дисципліни, вимоги до заліку та екзамену. Об'єктивність екзаменаторів забезпечується оцінюванням більш ніж одним екзаменатором. Ліквідація академічної заборгованості дозволяється у визначені терміни. Перескладання допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: перший раз – викладачу, другий – комісії, яка формується дирекцією інституту. Для захисту прав осіб щодо оскарження оцінки з дисципліни, отриманої під час підсумкового семестрового контролю на підставі заяви студента створюється Апеляційна комісія, яка діє відповідно до Положення про апеляцію на результати підсумкового контролю знань студентів ЧНУ імені Юрія Федьковича [https://drive.google.com/file/d/15omQqBRL\\_Q81hPDC7g-yCgUWGM9BWCPH/view](https://drive.google.com/file/d/15omQqBRL_Q81hPDC7g-yCgUWGM9BWCPH/view). Інтерв'ювання здобувачів засвідчили відсутність упередженості та несправедливості при оцінці навчальних досягнень. Здобувачі добре обізнані з процедурою оскарження результатів оцінювання та своїми академічними правами з цього питання, але засвідчили що таких випадків в них не було.

## **4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.**

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності в Університеті врегульовані Етичним кодексом [https://drive.google.com/file/d/1CB4AIMVXSAYkF\\_CepI-k98GPc9E8KznQ/view](https://drive.google.com/file/d/1CB4AIMVXSAYkF_CepI-k98GPc9E8KznQ/view), Правилами академічної доброчесності [https://drive.google.com/file/d/1EzBsehqERCEzxJwWe-rz6\\_eTUFUBGv4o/view](https://drive.google.com/file/d/1EzBsehqERCEzxJwWe-rz6_eTUFUBGv4o/view) та Положенням про

запобігання плагіату [https://drive.google.com/file/d/16eJk4gKG5oJI2ot4UeSq2\\_BSGadrPl\\_/view](https://drive.google.com/file/d/16eJk4gKG5oJI2ot4UeSq2_BSGadrPl_/view). В Університеті діє Постійна комісія з академічної доброчесності, правових питань діяльності та регламенту Вченої ради ЧНУ <https://drive.google.com/file/d/1auN6M5FzyvagIVi3HW16No1TT1JjuD7q/view>, в ІБХБ працює Етична комісія, до складу якої входять НПП та голова студпарламенту інституту Мінтянська А.І. [http://ibhb.chnu.edu.ua/institut/ethics\\_commissions](http://ibhb.chnu.edu.ua/institut/ethics_commissions). На сайті ЧНУ є сторінка щодо академічної доброчесності [http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=/ua/akadem\\_dobr](http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=/ua/akadem_dobr), а також оприлюднено звіт Голови комісії з академічної доброчесності.. проф. Ірини Осовської <https://drive.google.com/file/d/1dGQEVlmyPerm9SuIl5DkkqjctGchpAmp/view>. ЧНУ є учасником проекту AcademIQ «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» [http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=/ua/akadem\\_dobr/4ochnu\\_academiq](http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=/ua/akadem_dobr/4ochnu_academiq). Популяризація академічної доброчесності починається з першого курсу при вивченні ОК «Основи наукових досліджень та історія науки», а також проводиться НПП під час кураторських годин; семінарів, при виконанні курсових та кваліфікаційних робіт. Інтерв'ювання здобувачів показало, що вони ознайомлені з системою перевірки праць на текстові та інші запозичення. Перевірку робіт проводять відповідальні особи на кафедрах. На запит ЕГ (п. 8) були надані копії договору з ТОВ «АНТИПЛАГІАТ» та декілька згенерованих у системі Unicheck сертифікатів <https://drive.google.com/drive/folders/1bRbs9592owXenUYdkabGPef7Xj-e1HWM>. Кваліфікаційні роботи здобувачів зберігаються у репозитарії ЧНУ <https://archer.chnu.edu.ua/> та оприлюднюються на сторінках випускових кафедр: <https://drive.google.com/drive/folders/1F-lriErbLxCUPwoieFK4aeQrSLQNu5ZF>, <https://drive.google.com/drive/u/1/folders/15-uHmAFCuMQPNodjvBw7EZbxd92XNRbY>. Викладачі відвідують онлайн вебінари та семінари щодо академічної доброчесності. Наприклад, О. Худий прослухав вебінар «Академічна доброчесність - запорука успішного розвитку науки і держави» [https://drive.google.com/drive/folders/1d84uiGPRouuhoXkxukvIR6v9BOhO4yo\\_](https://drive.google.com/drive/folders/1d84uiGPRouuhoXkxukvIR6v9BOhO4yo_). Відповідно до п. 7.16.3 "Положення про організацію освітнього процесу" ([https://drive.google.com/file/d/14PoxHnt\\_u7rPqGbGu3cccWuTRXbI5-Gg](https://drive.google.com/file/d/14PoxHnt_u7rPqGbGu3cccWuTRXbI5-Gg)) за порушення академічної доброчесності передбачено: повторне проходження оцінювання; повторне проходження відповідного освітнього компонента ОП; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих університетом пільг з оплати навчання та відрахування з Університету. Опитування здобувачів підтвердили, що 93,3% з них поінформовані про принципи академічної доброчесності та наслідки її порушення (п. 8. <https://drive.google.com/file/d/1WFHMTfxVCqjT5X-65lojrr1HDlb5fMa/view>).

## **Загальний аналіз щодо Критерію 5:**

### **Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.**

Форми, критерії оцінювання та терміни проведення контрольних заходів є у вільному доступі на сайті ЗВО. Наявність чітких критеріїв оцінювання та контрольних заходів, що дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти ПРН. Підсумкова атестація здобувачів ОП здійснюється у відповідності зі Стандартом вищої освіти 091 «Біологія» і передбачає захист кваліфікаційної роботи. Сильною стороною є комплексне відношення Університету до питань академічної доброчесності, існує дієва практика перевірки робіт здобувачів ОП з використанням програмного забезпечення Unicheck.

### **Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.**

Завідомо слабких сторін та недоліків не виявлено.

### **Рівень відповідності Критерію 5.**

Рівень А

### **Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.**

При реалізації ОП «Біологія» у ЧНУ діє зрозуміла і прозора система контролю знань здобувачів вищої освіти. Здобувачі продемонстрували обізнаність з процедурою оскарження результатів оцінювання навчальних досягнень, розуміння своїх академічних прав. Політика, механізми та процедури дотримання академічної доброчесності є чіткими, зрозумілими для всіх учасників освітнього процесу та є оприлюдненими на сайті Університету. Взірцевість ОП за Критерієм 5 ЕГ вбачає з огляду на комплексне відношення Університету до питань академічної доброчесності, яке прослідковується на всіх рівнях.

## **Критерій 6. Людські ресурси:**

**1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.**

Під час проведення акредитаційної експертизи встановлено, що навчальний процес за освітньою програмою забезпечують висококваліфіковані фахівці. У навчальному процесі беруть участь 28 штатних викладачів. Середній вік викладачів складає 48,6 років (5% – до 30 років включно, 20% – 31-40 років, 40% – 41-50 років, 25% – 51-60 років, 10% – старше 60 років). Усі викладачі мають наукові ступені. З них 77,5% – кандидати наук та доктори філософії, 22,5% – доктори наук. 68% викладачів мають вчені звання (48% - доценти, 20% – професори). За наданою гарантом інформацією 77% науково-педагогічних працівників, які викладають на ОП, мають статті в рейтингових наукових виданнях, що індексуються наукометричними базами Scopus та Web of science в загальній кількості 483 статті. Серед зазначених НПП 39% мають більше 10 статей у наукометричних базах, 25% – 5-10, 36% - менше 5. Сумарний H-індекс викладачів за версією бази Scopus складає 111. Списки публікацій викладачів наведені за посиланням <https://inlnk.ru/XO3wRa>. 20% науково-педагогічних працівників, що викладають на ОП, мають сертифікати про володіння іноземною мовою на рівні B1/B2. Викладачі, задіяні на освітній програмі, постійно підвищують свій професійний рівень, що підтверджено відповідними сертифікатами про стажування, навчання, участь у літніх школах тощо ([https://drive.google.com/drive/folders/1d84uiGPRouuioxKxukvIR6v9VOhO4yo\\_](https://drive.google.com/drive/folders/1d84uiGPRouuioxKxukvIR6v9VOhO4yo_)). Отже, академічна та професійна кваліфікація науково-педагогічних працівників, задіяних в реалізації освітньої програми, відповідність якої освітнім компонентам підтверджується дипломами про присвоєння наукового ступеня, сертифікатами про підвищення кваліфікації, показниками наукової активності, сприяє досягненню цілей та програмних результатів навчання здобувачів вищої освіти. Зустріч з академічним персоналом показала високий рівень вмотивованості задіяних в освітньому процесі викладачів.

**2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.**

Конкурсний добір викладачів здійснюється згідно з «Положенням про проведення конкурсу на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників...» <https://drive.google.com/file/d/oB1PzclSOKFQnamlxNjlfZjRado5KaU8wQWJISFRRRUp3R2lr/view?resourcekey=0-CHV6tsXO8ecxTzy22U6QRA>. Процедура конкурсу є прозорою та включає оцінку професійного рівня претендента за наявністю відповідної кваліфікації, наукового ступеня та вченого звання. Відкритість конкурсного процесу забезпечується публікацією оголошення про проведення конкурсу на офіційному сайті університету (приклад [http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/news/archive&data\[5013\]\[news\\_id\]=13409](http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/news/archive&data[5013][news_id]=13409)). Ефективність процедур конкурсного відбору у забезпеченні необхідного рівня професіоналізму викладачів засвідчують висока кваліфікація, наукова та професійна активність членів групи забезпечення освітньої програми.

**3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.**

Роботодавці активно залучаються до організації та реалізації освітнього процесу за ОП «Біологія». Навчальним планом передбачено 4 види практики (навчальна практика з біорізноманіття (ботанічна, зоологічна), навчальна практика з біології, науково-виробнича та переддипломна), які відбуваються на базі установ-партнерів. Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича укладено угоди з Українською науково-дослідною станцією карантину рослин НААН, ДП «Буковинастандартметрологія», НПП «Гуцульщина», Чернівецьким обласним діагностичним центром, НПП «Дністровський каньйон», КМУ «Обласне бюро судово-медичної експертизи», Рибницьким фермерським господарством «Ішхан», КНП Чернівецький обласний центр служби крові, НПП «Вижницький». Під час зустрічі з керівником та менеджментом ЗВО директор навчально-наукового інституту біології, хімії та біоресурсів М.М. Марченко повідомив, що роботодавці можуть залучатися до роботи у складі ДЕК на засадах сумісництва, що підтверджено на зустрічі з роботодавцями директором Української науково-дослідної станції карантину рослин В.М. Гунчаком. Роботодавці мають можливість висловити свої пропозиції щодо реалізації освітньої програми шляхом участі в анкетуванні <http://surl.li/baydq> або при безпосередньому спілкуванні з керівництвом Інституту біології, хімії та біоресурсів. Протягом 2021 р. відбулися зустрічі здобувачів з представниками ДП «Буковинастандартметрологія», Української науково-дослідної станції карантину рослин для ознайомлення з вимогами до професійного рівня потенційних працівників підприємства та діалогу щодо вдосконалення освітньої програми <http://surl.li/baydo>.

**4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.**

До проведення навчальних занять залучаються професіонали-практики. За словами здобувачів, протягом 2021 р. відбулися семінари з представниками компанії «Ензим-Біотех», онлайн-семінари зі співробітниками імунологічної лабораторії ОКНП «Чернівецька обласна дитяча лікарня» <http://surl.li/bayek>, з випускником Інституту біології, хімії та біоресурсів В. Ніколенком, завідувачем лабораторії цитології медичного центру «Шіба», м. Тель-Авів, Ізраїль <http://surl.li/bayhm>, лекція запрошеного лікаря-ембріолога. У здобувачів, що займаються дослідженням бджіл, під час підготовки бакалаврської роботи була можливість отримати на базі пасіки Інституту консультації від провідних



фахівців у галузі бджільництва, що були запрошені з інших установ. До проведення лекційних занять були залучені працівники відділу іхтіології та регулювання рибальства Управління Державного агентства рибного господарства в Чернівецькій області <http://surl.li/bayfd>. Під час зустрічі з роботодавцями заступник директора НПП «Вижницький» В.І. Стратій повідомив про участь у проведенні онлайн-занять. Зав. імунологічної лабораторії ОКНП «Чернівецька обласна дитяча лікарня» Г.В. Нікорич проводила навчання студентів діагностиці COVID-19, роботі на біохімічному та гематологічному аналізаторах

## **5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.**

Відповідно до Положення про підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича <http://surl.li/aeuhf>, науково-педагогічні працівники, які працюють на постійній основі, за суміщенням або за сумісництвом можуть підвищувати свою кваліфікацію на навчальній/науковій базі університету, а також на базі інших установ в Україні та за кордоном. Підвищення кваліфікації можливе як в межах плану, який формується відповідною кафедрою та узгоджується з навчальним відділом, так і поза планом з ініціативи співробітника. Можливе обрання форми підвищення кваліфікації інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, дуальна, на робочому місці та на виробництві). Під час зустрічі гарант повідомила, що навчальний відділ сприяє організації процесу підвищення кваліфікації, як у межах плану, так і за зверненням викладача. Начальник навчального відділу Я. Гарбажів зазначив, що на початку карантину в ЧНУ було організовано курси для навчання науково-педагогічних працівників використанню платформи дистанційного навчання Moodle, за результатами яких їм було зараховано підвищення кваліфікації в обсязі 3 кредитів ЄКТС. Університет активно співпрацює з закордонними установами, що сприяє професійному розвитку викладачів за рахунок участі у численних програмах співробітництва, що підтверджується документами, наданими на запит ЕГ (п. 10). За результатами стажувань відбувається оновлення змісту освітніх компонентів. Перелік змін наведено у документі <https://drive.google.com/file/d/1eaVEdKerfImLuFIBTanc1jnZg7Ypx6Jx/view>. Аналіз таблиці засвідчує включення новітніх методів та концепцій до дисциплін “Теорія еволюції”, “Генетична інженерія”, “Іхтіологія з основами аквакультури”, “Біоінформатика”. Усі викладачі, задіяні в реалізації освітньої програми, пройшли підвищення кваліфікації відповідно до профілю дисциплін, що викладаються. Наведені факти підтверджують дієвість системи сприяння професійному розвитку викладачів, створеної в ЧНУ.

## **6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.**

Підвищення професійного рівня та викладацької майстерності науково-педагогічних працівників керівництво ЧНУ імені Юрія Федьковича стимулює через систему моніторингу якості підготовки фахівців за освітніми програмами та рейтингування НПП та кафедр. Під час зустрічей гарант Л. Худа та перший проректор В. Балух повідомили, що відповідно до Положення про проведення комплексного моніторингу в Університеті регулярно проводяться вибіркові перевірки окремих освітніх програм, що включають оцінку якості забезпечення освітнього процесу шляхом анкетування та визначення професійного рівня викладачів, а також оцінки матеріально-технічної бази, що використовується у реалізації ОП. Таким чином виявляються професійні потреби НПП та за необхідності організовується підвищення кваліфікації. Результати моніторингу, проведеного у 2020 р., відображено у звіті Ректора ЧНУ, оприлюдненому на сайті Університету <http://surl.li/bayxh>. У ЧНУ діє система рейтингування кафедр <http://surl.li/atafv> та викладачів, за результатами якого відбувається преміювання співробітників з найвищими показниками. Так, відповідно до звіту Ректора, у 2020 р. на преміювання науково-педагогічного персоналу виділено 4 млн 908 тис. грн. Виконання обов'язків гаранта освітньої програми враховується додатковими балами під час складання рейтингу.

### **Загальний аналіз щодо Критерію 6:**

#### **Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.**

Високий професійний рівень науково-педагогічних працівників, задіяних в реалізації освітньої програми. Ефективна система моніторингу якості підготовки фахівців. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять та практичної підготовки здобувачів професіоналів-практиків, експертів галузі, сприяє встановленню діалогу між роботодавцями та здобувачами та стимулює підвищення викладацької майстерності НПП.

#### **Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.**

Експертною групою недоліків не виявлено.

## Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень А

### Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Створена в ЧНУ імені Юрія Федьковича система сприяння професійному вдосконаленню науково-педагогічних працівників за рахунок міжнародної співпраці, організації підвищення кваліфікації на базі закладу вищої освіти та інших установ, практика матеріального заохочення НПП, а також залучення до викладання професіоналів-практиків, забезпечують реалізацію освітньої програми висококваліфікованими фахівцями, що сприяє досягненню визначених ОП цілей та програмних результатів навчання. Експертною групою виявлено високий рівень відповідності за усіма підкритеріями Критерію 6. Взірцевою та унікальною практикою можна вважати розроблену в ЧНУ процедуру комплексного моніторингу якості підготовки фахівців, що спрямована на виявлення потреб усіх учасників освітнього процесу, зокрема, професійних потреб викладачів.

### Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

#### 1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Огляд матеріально-технічної бази показав вичерпне забезпечення ОП. Навчально-методичне забезпечення повністю задовольняє досягнення цілей, завдань та ПРН даної ОП. Воно у повній мірі представлене на платформі Moodle, що було продемонстровано гарантом та здобувачами під час онлайн-зустрічей. У бібліотеці знаходиться понад 2,8 млн. документів, серед яких є і стародруки <https://youtu.be/TdmenHzAC10>, функціонує електронний каталог. ЗО та НПП мають доступ до наукометричних баз Web of Science та Scopus, у тому числі й із локально вдалених комп'ютерів [http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/o2infres/o7purch\\_db](http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/o2infres/o7purch_db). Основними джерелами фінансування є кошти фонду державного бюджету та власні надходження Університету. Аудиторії оснащені мультимедійними дошками та проєкторами. Начальник ПФВ Кобітович Н.М. повідомила, що у цьому році для потреб ОП «Біологія» був придбаний біохімічний аналізатор (400 тис. грн). У ЧНУ функціонує еколого-просвітницький центр збереження біорізноманіття, науковий Гербарій <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/botany/gerbarii-chnu-cher>, створено навчально-наукову лабораторію водних ресурсів й аквакультури. На кафедрі біохімії та біотехнології функціонують лабораторії, які укомплектовані рефрижераторними та лабораторними центрифугами, приладами для електрофорезу, фотоелектроколориметром, спектрофотометром Cary 60, мікроскопом MICROmed з відеокамерами, ламінарними боксами, біохімічним аналізатором BioChem FC-120 тощо. У цих лабораторіях відбуваються заняття із «Загальної цитології», «Мікробіології», «Імунології», «Гістології», «Загальної біохімії», «Метаболічної біохімії», «Біоорганічної хімії». Ботанічний сад нараховує 3500 таксонів рослин, з них 900 – у оранжереї, і 1100 – деревні рослини у відкритому ґрунті. Матеріально-технічна база кафедри молекулярної генетики та біотехнології складається з системи ПЛР в реальному часі, 6 PCR-ампліфікаторів, спектрофотометрів, спектрофлуориметрів, електропоратора, мікромінів, посудин Дюара тощо. Значний внесок у фінансування кафедри робить фонд Олександра Гумбольдта. База кафедри використовується для проведення занять з «Генетики», «Зоології безхребетних», «Біохімії», «Гістології», «Біохімії рослин» та спецкурсів. Зоологічний музей включає більше 100 тис. експонатів, серед яких 40500 внесено до реєстру наукових об'єктів національного надбання України. Колекції музею використовуються для проведення ОК «Екологія», навчальних практик, ВК «Паразитологія» тощо. Пасіка та супроводжуючі колекції використовуються для проведення ОК «Зоологія безхребетних», ВК «Бджільництво» та наукових робіт. У ЧНУ працює Центр культури та дозвілля, а у студентському містечку розміщено 7 гуртожитків, спортивні майданчики. Гуртожиток здобувачів ОП обладнаний пандусами, окремим входом для осіб з інвалідністю, має кімнату студентського самоврядування, ізолятор тощо (Додаток 1). Здобувачі підтвердили проведення часткового ремонту у гуртожитку та висловили побажання щодо подальшого покращення умов проживання.

#### 2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час зустрічей із фокус-групами ЕГ переконалася, що НПП та здобувачів мають безоплатний доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та наукової діяльності. Зокрема, до матеріально-технічної бази [https://drive.google.com/file/d/1zZaI7wqvZm1hiHMipbDeoMI8lfeV\\_\\_BM/view](https://drive.google.com/file/d/1zZaI7wqvZm1hiHMipbDeoMI8lfeV__BM/view), <https://drive.google.com/file/d/1AuIIP5ok92gDw3-63JoW1556mjxztNh/view>, <http://ibhb.chnu.edu.ua/uploads/files/biochemistry/sylabus/%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96%20%D0%B0%D1%83%D0%B4%D0%BE%D1%82%D0%B8%D1%80%D1%96%D1%972222.pdf>, [http://ibhb.chnu.edu.ua/uploads/files/biochemistry/sylabus/%D0%9D%D0%90%D0%A3%D0%9A%D0%9E%D0%92%D0%95%20%D0%9E%D0%91%D0%9B%D0%90%D0%94%D0%9D%D0%90%D0%9D%D0%AF\\_compressed%20\(1\).pdf](http://ibhb.chnu.edu.ua/uploads/files/biochemistry/sylabus/%D0%9D%D0%90%D0%A3%D0%9A%D0%9E%D0%92%D0%95%20%D0%9E%D0%91%D0%9B%D0%90%D0%94%D0%9D%D0%90%D0%9D%D0%AF_compressed%20(1).pdf); гербарію ЧНУ <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/botany/gerbarii-chnu-cher>, сучасно обладнаних аудиторій,

природничого музею <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/museum/novini>, ботанічного саду <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/botsad/novini>. Крім того, усі учасники освітнього процесу мають вільний та безкоштовний доступ до бібліотечного фонду <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua>, електронного каталогу <http://library.chnu.edu.ua/?page=/ua/o2infres/o1elcat>, репозитарію <https://archer.chnu.edu.ua/> та передплачених баз даних [http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/o2infres/o7purch\\_db](http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/o2infres/o7purch_db). За інформацією, отриманою від керівника Відділу міжнародних зв'язків С.М. Луканюка до пандемії в Університеті лектори програми Fulbright безкоштовно проводили курси англійської мови. Навчально-методичні матеріали курсів розміщені у системі MOODLE, до якої забезпечується доступ для авторизованих користувачів (здобувачів та НПП) через веб-сайт Університету. В Університеті наявні спортивні зали та майданчики, функціонує Центр культури та дозвілля [https://www.youtube.com/channel/UCAzcmKOGMI\\_E\\_fRSofnAA](https://www.youtube.com/channel/UCAzcmKOGMI_E_fRSofnAA), де працює 4 гуртки-студії. Здобувачі та викладачі можуть безкоштовно публікувати результати своїх досліджень у періодичних фахових виданнях Університету <http://nfv.ukrintei.ua/view/5b1925e27847426a2doab4f2>.

### **3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.**

Експертна група дійшла висновку, що освітнє середовище є в повній мірі безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою. У ЧНУ функціонує служба охорони праці, яка проводить контроль за дотриманням вимог законів та галузевих нормативно-правових актів з охорони праці та безпеки життєдіяльності. [http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/zaginf/o2%20strukt\\_univ/25%20ohorona](http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/zaginf/o2%20strukt_univ/25%20ohorona). На запит ЕГ (п. 7) ЗВО надав копії журналів реєстрації інструктажів з питань охорони праці, техногенної безпеки та безпеки життєдіяльності <https://drive.google.com/drive/folders/17U7osTpLx1qPH1M4saYDYmEAeRs8Iazl>. Під час огляду матеріально технічної бази експертній групі були продемонстровані вогнегасники, аптечки первинної допомоги, витяжні шафи, попереджувальні написи тощо. Також ЕГ було повідомлено, що знезараження відпрацьованого біологічного матеріалу відбувається через автоклавування або лугування. Під час спілкування з фокус-групами було встановлено, що в Університеті працює Соціально-психологічний центр <https://www.facebook.com/108493098041718/posts/183048067252887/?d=n>; [https://www.instagram.com/socio\\_psychol\\_center\\_chnu/](https://www.instagram.com/socio_psychol_center_chnu/); [http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/gum\\_osvita/o40\\_sots\\_psykh\\_tsentr](http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/gum_osvita/o40_sots_psykh_tsentr), який проводить відкриті лекції та особисті анонімні прийоми. Для психологічної підтримки студентським парламентом, був створений спеціальний телеграм-бот. Соціологічною лабораторією <http://www.sociology.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/o5science> двічі протягом навчального року проводяться соціологічні дослідження за темою: «Викладач очима студента» з метою покращення організації навчального процесу у ЧНУ і врахування потреб та інтересів здобувачів (за результатами сесій) [https://drive.google.com/file/d/1Sg1DK3dZhLennqeo\\_WGSmb3KupnvaafH/view](https://drive.google.com/file/d/1Sg1DK3dZhLennqeo_WGSmb3KupnvaafH/view). У фокус-групі здобувачі повідомили, що у жовтні 2021 року було проведено опитування щодо ефективності викладання та якості засвоєння знань з іноземної мови. <https://drive.google.com/file/d/1EdlJzB3oIph8fNoVKXvAz1oRMHeDaG/view>. Представниця студентського самоврядування ЧНУ Бойчук Х. повідомила, що студентський парламент ІБХБ також проводить самостійні анонімні опитування студентів.

### **4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.**

Комунікація учасників освітнього процесу відбувається через сайти університету та інституту, через платформу Moodle, старост груп та представників студентського самоврядування. Особиста комунікація із викладачами може відбуватися електронною поштою. Перегляд освітніх програм відбувається із залученням студентів, що навчаються за освітньою програмою, та членів студентського самоврядування. На рівнях інституту та університету створені комісії, що переглядають зміст освітніх програм, до числа яких входять представники студентства. В ІБХБ з метою оптимізації виробничих процесів та задоволення інформаційних потреб створена Рада з інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) <http://ibhb.chnu.edu.ua/institut/it-rada>. За інформацією, отриманою від здобувачами вищої освіти за ОП Біологія, ЕГ впевнилася у достатності підтримки здобувачів освіти під час використання технологій дистанційного навчання, зокрема, через платформу Moodle. Прослідковується чіткий зв'язок співпраці між структурними підрозділами. Здобувачам зрозуміла процедура звернення до відповідних структурних підрозділів при виникненні ситуацій, пов'язаних як з навчанням, так і в разі виникнення питань особистого характеру. У фокус-групі з допоміжним персоналом та здобувачами було підтверджено, що ЧНУ забезпечує соціальну підтримку здобувачів, надаючи право на перенесення термінів сесії у зв'язку з хворобою (за заявою здобувача), на зменшення розміру оплати, якщо студент перебуває у соціально скрутному становищі, а у разі необхідності, студенти мають право перейти на індивідуальний план навчання.

### **5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.**

«Положення про організацію освітнього процесу» визначає права осіб із особливими потребами, також затверджено «Порядок супроводу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп, а також надання їм соціально-психологічної допомоги у ЧНУ (<http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/00page>). Для осіб з особливими освітніми

потребами у «Правилах прийому до ЧНУ» (розділ 7) діють окремі умови вступу. Профспілка забезпечує студентів з дітьми подарунками до дня Св. Миколая. Для студентів-сиріт та осіб, позбавлених батьківського піклування, передбачені виплати та компенсації на продукти харчування, а також звільнення від оплати за проживання в гуртожитку. Малозабезпечені особи, ті, що проживають у гірських районах, люди з інвалідностями, чорнобильці та діти учасників АТО також отримують соціальну підтримку. Навчальні корпуси, Наукова бібліотека та гуртожитки Університету доступні для маломобільного населення за рахунок відповідним чином обладнаних дверних проходів та наявності пандусів (Додаток 2). Під час відеоконференції огляду гуртожитку №3 ЕГ було продемонстровано пандуси та окремих вхід, що задовольняє потреби маломобільних осіб. 96,6% респондентів зі студентів даної ОП відповіли, що під час навчання на освітній програмі повністю або частково враховані індивідуальні особливості, освітні потреби, можливості та здібності різних студентів <https://drive.google.com/file/d/1WFHMTfxVCqjT5X-65lojgr1HDlb5fMa/view?usp=sharing>.

**6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.**

У ЧНУ розроблено «Положення про засади безконфліктних комунікацій та врегулювання спорів учасників освітнього процесу у ЧНУ» (<https://drive.google.com/file/d/1ummJlYeGbcMCAb9ItGonH1sLOK2e6jVk/view>). При кожному факультеті та інституті ЧНУ діє комісія з питань етики та академічної доброчесності, до якої входять представники студентства. Також створена загальноуніверситетська комісія з питань етики та академічної доброчесності. До процедури вирішення конфліктних ситуацій входить створення тимчасових спеціальних комісій із залученням юриста, психолога і представників профспілкових організацій, які у десятиденний термін вивчають наявну конфліктну ситуацію, та готують висновки, пропонують варіанти розв'язання конфлікту. Під час цього терміну сторони конфлікту утримуються від будь-яких дій або рішень до часу оприлюднення висновків тимчасової спеціальної комісії щодо врегулювання конфліктної ситуації. В інституті встановлена «скринька довіри», яка представлена й онлайн-версією. Студенти зазначили, що вони мають право звернутися у профбюро НН ІБХБ, або до студентського самоврядування інституту. У ході інтерв'ювання допоміжного персоналу І. Осовська повідомила, що Університет застосовує моніторинг конфліктів методами індивідуальної бесіди, опитування, розгляду звернень до адміністрації через веб-сайти Інститутів ЧНУ або функціонування «скриньок довіри». Представник соціологічної лабораторії, С.П. Яремчук засвідчив регулярність опитувань здобувачів щодо проявів корупційних дій [https://drive.google.com/file/d/1Sg1DK3dZhLennqeo\\_WGSmb3KupnvuaFH/view?usp=sharing](https://drive.google.com/file/d/1Sg1DK3dZhLennqeo_WGSmb3KupnvuaFH/view?usp=sharing). Однак, опитування студентів (відповідно до наданих результатів анкетування) не містить запитань щодо конфліктних ситуацій, пов'язаних із сексуальними домаганнями та дискримінацією. Під час зустрічей у фокус-групах встановлено, що учасники освітнього процесу розуміють процедуру вирішення конфліктних ситуацій та за час існування даної освітньої програми жодної конфліктної ситуації не було зафіксовано.

**Загальний аналіз щодо Критерію 7:**

**Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.**

Сильною стороною ОП є потужна матеріально-технічна база, яка застосовується у навчально-виховному процесі. Університет має власну добре розвинену інфраструктуру (наукова бібліотека, центр культури та дозвілля, гуртожитки, спортивні зали тощо) для задоволення освітніх потреб здобувачів вищої освіти. Повною мірою забезпечена інформаційна, консультативна та освітня підтримка. Функціонує соціально-психологічний центр. Впроваджена дієва система запобігання конфліктним ситуаціям та порушенню принципів академічної доброчесності.

**Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.**

Завідомо слабких сторін не виявлено, але експертна група рекомендує розширити спектр питань в анкетах опитування здобувачів щодо сексуальних домагань та дискримінації. А також за проханням здобувачів продовжити заходи у напрямку покращення умов проживання в гуртожитку.

**Рівень відповідності Критерію 7.**

Рівень В

**Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.**

ОП має достатню матеріально-технічну базу та комфортне освітнє середовище. В аудиторіях та навчальних будівлях належним чином зроблений ремонт та облаштовані робочі місця, що забезпечують досягнення необхідних цілей та результатів навчання. Університетом створені умови для соціальної, психологічної, інформаційної, консультативної та освітньої підтримки. У здобувачів та НПП є вільний доступ до всієї інфраструктури ЧНУ. Загалом, простежується відповідність, щодо критерію із рекомендаціями, які спрямовані на вдосконалення реалізації ОП. Простежується загальна відповідність Критерію 7 щодо підкритеріїв 1-5, та часткова відповідність підкритерію 6. ЕГ рекомендує розширити спектр питань в анкетах опитування здобувачів стосовно сексуальних домагань та дискримінації.

## **Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:**

### **1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.**

В Університеті процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП регулюються: Положенням про розроблення та реалізацію освітніх програм (<https://drive.google.com/file/d/1EMTd0grzwmD6gmLzuThArr1uKS6U2Bj6/view>), п. 3.3.2 Положення про порядок проведення внутрішнього моніторингу якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (<https://drive.google.com/file/d/1BGtjpMStV35WLKnGjoozOwZMjofsBwnK/view>), п. 3.2. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (<https://drive.google.com/file/d/14UAVRHptFJkoS4NW5h35lDhfpsQOsyrg/view>). Відповідно до цих положень перегляд та коригування ОП відбувається по мірі необхідності, як результат зворотнього зв'язку зі стейкхолдерами, потреб суспільства, розвитку спеціальності, але не рідше одного разу на 4 роки. На запит ЕГ (пункт 2) ЗВО надав вичерпну інформацію щодо залучення стейкхолдерів до перегляду ОП. Так, обговорення діючої ОП відбувається на засіданнях випускових кафедр, засіданнях робочої групи [https://drive.google.com/file/d/iikTZsJs9\\_hGet3345xe8qLYI3T3pQy8K/view](https://drive.google.com/file/d/iikTZsJs9_hGet3345xe8qLYI3T3pQy8K/view), зустрічах робочої групи зі здобувачами [https://drive.google.com/file/d/1p5oIGImwdIL\\_FAibpDP7lXtKUQxY9z1v/view](https://drive.google.com/file/d/1p5oIGImwdIL_FAibpDP7lXtKUQxY9z1v/view); зустрічах з роботодавцями <https://drive.google.com/file/d/1doVFkwIASXlrRkeQcAoCo59Eotex6HOw/view>; при зустрічах з методичній та Вченій раді ННІБХБ та науково-методичній комісії Вченої ради Університету. Затверджені Вченою радою Університету, та введені в дію наказом ректора по Університету освітні програми оприлюднюються на сайті <https://drive.google.com/file/d/1Qo5-6niZ2FisuNdIzuhL4MCWIdH9f47V/view>, <https://drive.google.com/file/d/1rfoH7QmqBtkmTul1Pt5fXkyUeDuoqUtr/view>. Моніторинг також відбувається через анонімні опитування здобувачів, наприклад <https://drive.google.com/file/d/1KeLkJS7yUsUL5lUQ8ShO8cJxZtkzzV9v/view>; [https://drive.google.com/file/d/1Sg1DK3dZhLennqeo\\_WGSmb3KupnvaafH/view](https://drive.google.com/file/d/1Sg1DK3dZhLennqeo_WGSmb3KupnvaafH/view). ОП "Біологія" оновлювалась двічі: у 2020 р. та 2021 р. Зміни, які були внесені при оновленні ОП, оприлюднені на сайті Університету ([https://drive.google.com/file/d/1I1\\_IzCl0VDpBbeA2Zvchy7iDvSz4pgx/view?usp=sharing](https://drive.google.com/file/d/1I1_IzCl0VDpBbeA2Zvchy7iDvSz4pgx/view?usp=sharing), <https://drive.google.com/file/d/1Nkbf7GqJ8oJcuTnlvD2yH2EJ7I8o52Ze/view?usp=sharing>).

### **2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.**

У процесі роботи з фокус-групами здобувачів, студентського самоврядування, випускників та адміністративного персоналу з'ясовано, що здобувачі вищої освіти залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості, а саме: беруть участь у спільних засіданнях з робочою групою ОП "Біологія" <https://drive.google.com/file/d/1doVFkwIASXlrRkeQcAoCo59Eotex6HOw/view>, засіданнях Вченої ради факультету <http://ibhb.chnu.edu.ua/institut/vchena-rada#protokol> та Університету [http://vchenarada.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/01sklad\\_VR](http://vchenarada.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/01sklad_VR), на яких розглядаються питання щодо періодичного перегляду ОП. На цих засіданнях здобувачі можуть вносити пропозиції та побажання щодо поліпшення та удосконалення якості освіти <https://drive.google.com/file/d/19ofWtUFFqdZ6a6ybTjh3ztGXBrUINxMk/view>. Крім того, Мінтянська А.І. - голова студпарламенту інституту входить до складу Етичної комісії ІБХБ [http://ibhb.chnu.edu.ua/institut/ethics\\_commissions](http://ibhb.chnu.edu.ua/institut/ethics_commissions). Здобувачі також залучаються до періодичного анонімного анкетування робочою групою ОП <https://drive.google.com/file/d/1WFHMTfxVCqjT5X-65lojjri1HDlB5fMa/view>, Центром забезпечення якості освіти ЧНУ <https://drive.google.com/file/d/1KeLkJS7yUsUL5lUQ8ShO8cJxZtkzzV9v/view?u> і соціологічною лабораторією університету кожного семестру [https://drive.google.com/file/d/1Sg1DK3dZhLennqeo\\_WGSmb3KupnvaafH/view](https://drive.google.com/file/d/1Sg1DK3dZhLennqeo_WGSmb3KupnvaafH/view). Адміністрація ННІБХБ регулярно проводить зустрічі з студентським активом (<http://ibhb.chnu.edu.ua/novini/spilnimi-zusilliami>). У фокус-групі зі здобувачами було встановлено, що їх позиція береться до уваги. Зокрема, були введені практики після кожного курсу (І. Банарь), розширили перелік вибіркових дисциплін (Б. Ковальчук), додали ВК "Лабораторні спеціалізації" (Х. Бойчук) тощо. Представники студентського самоврядування Університету та ІБХБ запевнили ЕГ, що до їх пропозицій прислухаються, а позиція береться до уваги керівництвом Університету та інституту. Зокрема, А. Капаці повідомив що три роки назад студентський парламент ЧНУ звернувся до керівництва Університету щодо перенесення зимової сесії з січня на грудень. Після публічного обговорення цього питання керівництво зважило на позицію здобувачів і вже декілька років зимова сесія в Університеті завершується до 31 грудня. Бойчук Х. також повідомила, що керівництво інституту на запит студентського самоврядування ІБХБ надало студентському парламенту приміщення для роботи. Відповідно до

опитування 71,4% здобувачів вносили свої пропозиції щодо змін до ОП (п.6 <https://drive.google.com/file/d/1KeLkjS7yUsuL5lUQ8ShO8cJxZtkzzV9v/view> ), а відповідно п. 10 цього опитування 91,4% здобувачів вважають, що реалізація змісту ОП сприяє подальшій успішній діяльності за спеціальністю.

### **3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.**

Аналіз сайту Університету, ВСО, інформація отримана у фокус-групах із здобувачами та роботодавцями, а також відповідь ЗВО на запит ЕГ (п. 9 та 12) підтверджує, що співпраця з роботодавцями в ЧНУ імені Юрія Федьковича тривала і проводиться на системній основі. Так роботодавці приймають участь у опитуваннях <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfivMRKxDhhuWCFx6jy5biapXQgEowFZVULGx-Wc4ITBlcaMA/viewform> , проводять зустрічі зі здобувачі <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/biochemistry/novini/zustrich-zi-steikholderami-na-kafedri-biohimiyi-ta-biotehnologiyi> , проводять рецензування ОП <https://drive.google.com/file/d/13xn-aTOCHaKBNUwSrjSC5Lz4UIeQQO-T/view> , надають можливість студентам на своїх базах проходити практики, виконувати кваліфікаційні роботи, а також разом з викладачами наукові дослідження. Під час проходження науково-виробничої практики у очному спілкуванні роботодавцями також вносяться пропозиції щодо покращення ОП. Так, за результатами пропозиції начальника Управління державного агентства рибного господарства у Чернівецькій області В.В. Устименко до ВК було внесено дисципліну «Іхтіологія з основами аквакультури». У фокус-групі з роботодавцями вони підтвердили, що беруть участь в процесі періодичного перегляду ОП, вносять пропозиції щодо удосконалення її змісту відповідно до вимог ринку праці. Наприклад, Г.В. Нікорич повідомила, що вона вносила пропозиції, а ЗВО врахував їх, щодо вдосконалення змісту ОК «Імунологія». У фокус-групі В. Стратій запропонував внести до ОП дисципліни або теми, які стосуються функціональних завдань природно-заповідних об'єктів та режимів їх охорони. Під час інтерв'ювання роботодавців вони високо оцінили рівень підготовки здобувачів ОП та підтвердили затребуваність випускників ОП, а також їх бажання та можливість їх працевлаштувати.

### **4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.**

В Університеті створена Асоціація випускників ЧНУ імені Юрія Федьковича <https://alumni.chnu.edu.ua/%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%Bo> , до якої може долучитися кожен випускник. Також збирання, аналіз та врахування інформації щодо кар'єрного шляху та працевлаштування випускників ОП здійснюється через контакти із керівництвом профільних підприємств, що було підтверджено у фокус-групах з роботодавцями. Також до цього процесу залучається парламентарі груп, куратори та керівники кваліфікаційних робіт. Дієвим механізмом аналізу працевлаштування випускників є їх опитування <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfB5E7yFMurOdvpAdISy7IV7QGL712706ue3ZlOs41ouyYqW/viewform> . Також під час інтерв'ювання випускників було з'ясовано, що викладачі університету радо надають консультації випускникам, якщо вони звертаються до них. ЕГ зазначає, що більшість випускників ОП продовжує навчання на drugomu рівні вищої освіти.

### **5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.**

У рамках реалізації внутрішньої системи забезпечення якості в Університеті застосовують заходи, пов'язані з моніторингом системи забезпечення якості на рівні університету, факультетів/інститутів, кафедр за критеріями, що охоплюють усі складові системи якості, <https://drive.google.com/file/d/14UAVRHptFJkoS4NW5h35lDhfpsqOsytrp/view> . В Університеті діє Центр забезпечення якості освіти. <https://drive.google.com/file/d/1iPgX-FRvct5yb4Z6UFqIFUEKvDmcgKEo/view> . Його керівник М.Г. Іванчук повідомила, що моніторинг відбувається від змісту ОП, організації освітнього процесу до результатів навчальних досягнень студентів, навчально-методичного забезпечення тощо. Загальноуніверситетський моніторинг відбувається раз на рік, а комплексний - раз на 5 років. Моніторинг ОП «Біологія» щодо структури ОП, змісту ОП і дисциплін, а також їх структурно-логічного викладання відбувся у жовтні 2021 року. За його результатами суттєвих зауважень не виявлено. Однак, відповідно до ВСО за попередніми моніторингами було виявлено недосконалість процедури опитування зовнішніх стейкхолдерів та відсутність бази даних випускників. Наразі розроблені анкети для опитування стейкхолдерів та кураторам і керівникам кваліфікаційних робіт доручено відслідковувати подальшу професійну траєкторію випускників ОП. Також вибіркові компоненти, які раніше були поділені на тематичні групи (із двох дисциплін) <https://drive.google.com/file/d/1Q05-6niZ2FisuNdIzuhL4MCWIdH9f47V/view> , що в певній мірі обмежувало можливість вибору дисципліни, в новій редакції ОП пропонуються загальним списком із відповідною кількістю кредитів <https://drive.google.com/file/d/1rfoH7QmqBtkmTul1Pt5fXkyUeDuqUtr/view> . Однак, при ознайомленні з силабусами дисциплін було виявлено, що вони відрізняються за своєю структурою, а це залишились поза увагою внутрішньої системи забезпечення якості. Зокрема, силабуси ОК «Зоологія хребетних», «Зоологія безхребетних», «Біологія індивідуального розвитку», «Основи наукових досліджень та історія науки» тощо не містять тематик лекцій, лабораторно-практичних занять, а надають інформацію щодо змісту ОК тільки у результатах навчання: ПРН, ЗК,

ФК та знань і вмінь, які здобувачі повинні опанувати. ЕГ рекомендує уніфікувати оформлення силабусів ОК та ВК відповідно до затвердженого Методичною радою ІБХБ зразку <http://ibhb.chnu.edu.ua/institut/metodrada>.

## **6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.**

Акредитація ОП “Біологія” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти проводиться вперше. Проте, під час інтерв'ювання фокус - групи з академічним персоналом (М.Г. Іванчук) стало відомо що кожного разу, коли Університет має результати акредитацій, Науково-методична рада Університету збирається і розглядає всі зауваження, пропозиції та визначає шляхи їх усунення. Наприклад, була вдосконалена система вибору дисциплін (розширювали блок ВК), а за інформацією, отриманою від І. Осовської, Університет розробив і виносить на обговорення академічної спільноти ЧНУ Декларацію про академічну доброчесність.

## **7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.**

Учасники академічної спільноти змістовно залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП на різних етапах: обговорення при формуванні та перегляді ОП; рецензування ОП; опитування стейкхолдерів тощо. Університет сповідує принципи прозорості та відкритості для всіх учасників освітнього процесу: В університеті сформована інституційна основа системи забезпечення якості на таких рівнях: 1 - здобувачі ВО. Можуть ініціювати перегляд ОП, приймають участь у опитуваннях тощо; 2 – кафедра (гаранти ОП, НПП, куратори академічних груп). Здійснюється безпосередня реалізація ОП і проводиться поточний моніторинг щодо якості їх змісту й впровадження; 3 - інститути (директори, заступники директорів, фахові методичні комісії та вчені ради інститутів). Забезпечують якісну освітню діяльність з реалізації ОП на всіх рівнях ВО, у тому числі проведення моніторингу якості організації освітнього процесу і навчально-методичного забезпечення кафедрами; 4 рівень – загальноуніверситетські структурні підрозділи, що відповідають за реалізацію заходів із забезпечення якості освітньої діяльності, дорадчі та консультативні органи (ректорат, НМР, НМК Вченої ради, центр забезпечення якості підготовки фахівців). Розробляють загальноуніверситетську нормативну документацію, здійснюють супровід академічної мобільності ЗВО, проводять моніторингові процедури; а 5 – Вчена рада та Наглядова рада Університету <https://drive.google.com/file/d/1YtQjLaZi8T7NeLfiRh3L7bKrjSoG-Srw/view>. На цьому рівні здійснюється прийняття загальноуніверситетських рішень щодо формування стратегії і політики забезпечення якості, затвердження і закриття ОП, затвердження внутрішньої нормативно-правової документації, програм дій і конкретних заходів тощо. Розподіл відповідальності між різними структурними підрозділами ЧНУ при здійсненні процесів та процедур внутрішнього забезпечення якості освіти визначено у Положенні <https://drive.google.com/file/d/14UAVRHptFJkoS4NW5h35lDhfpsqOsyrrp/view>. У ході фокус-групи з керівництвом Університетом перший проректор Балух В.О. підтвердив функціонування діючої системи забезпечення якості вищої освіти ЧНУ та наголосив на дієвості різних процедур моніторингу ОП: соціологічні опитування, перевірка якості підготовки фахівців, кадрового забезпечення, працевлаштування випускників ОП тощо [https://drive.google.com/file/d/1Zd4nsX\\_FnBYBCvGdvU865zeJorB21d3m/view](https://drive.google.com/file/d/1Zd4nsX_FnBYBCvGdvU865zeJorB21d3m/view). Позитивним є наявність у ЗВО Етичного Кодексу [https://drive.google.com/file/d/1CB4AIMVXSAYkF\\_CepI-k98GPc9E8KznQ/view](https://drive.google.com/file/d/1CB4AIMVXSAYkF_CepI-k98GPc9E8KznQ/view), у другій частині якого сформульовані принципи та процедури забезпечення академічної доброчесності в університеті, а у третій - засади діяльності Етичних комісій, до складу яких входять не тільки викладачі, але й здобувачі ВО [http://ibhb.chnu.edu.ua/institut/ethics\\_commissions](http://ibhb.chnu.edu.ua/institut/ethics_commissions). Таким чином, в академічній спільноті ЧНУ сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку самої ОП, так і освітньої діяльності за ОП “Біологія”.

### **Загальний аналіз щодо Критерію 8:**

#### **Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.**

В Університеті запроваджено високу культуру якості освітніх процесів. В Університеті розвиненою є практика анкетування стейкхолдерів щодо якості та задоволеності освітнім процесом за допомогою Google-форм. Наявність систематичної співпраці з роботодавцями та іншими зацікавленими сторонами є позитивною практикою. Побажання та зауваження стейкхолдерів беруться до уваги. Академічна спільнота постійно працює над розвитком ОП та готова до її удосконалення.

#### **Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.**

Недотримання встановлених Методичною радою ІБХБ вимог до структури силабусів з деяких ОК, що залишилось поза увагою внутрішньої системи забезпечення якості, є слабкою стороною ОП. ЕГ рекомендує уніфікувати силабуси освітніх компонентів відповідно до встановлених Університетом вимог.

## Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

### Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

У цілому всі підкритерії Критерію 8 характеризуються загальною відповідністю. Організація і функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти знаходиться на високому рівні. Виявлені неточності щодо оформлення силабусів дисциплін не створюють перешкод щодо формування компетентностей, досягнення програмних результатів навчання та реалізації ОП "Біологія" у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича.

### Критерій 9. Прозорість та публічність:

#### 1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу затверджені Статутом Чернівецького національного Університету імені Юрія Федьковича <https://drive.google.com/file/d/oB1PzclSOKFQnVm9xSzJHdWs1X3BVdTRSMWoxUjlnb1dRYzFr/view?resourcekey=o-S-VTuQ81cyYfigMt1-HRcA> (розд. 4 – з боку Університету, розд. 7 – з боку самоврядування, розд. 8 – з боку усіх учасників освітнього процесу), Колективним договором ЧНУ <https://drive.google.com/file/d/oB1PzclSOKFQnRTdLaUdBYVd6cHdsVDFkYjk3cWxRZXZheUt3/view?resourcekey=o-1eFSJGThuEiPQdq-D45sWA> (права і обов'язки НПП та ЗВО), Положенням про організацію освітнього процесу... та низкою нормативно-правових документів, що оприлюднені на сайті ЗВО у розділі Нормативно-правове регулювання та методичне забезпечення організації освітнього процесу в університеті <http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/o2%20osvitniad/o2>. Нормативна база переглядається та оновлюється відповідно до чинного законодавства, про що свідчать дати останньої редакції більшості документів (2020 рік). У 2021 р. у ЧНУ імені Юрія Федьковича також видано збірку «Нормативний інструментарій внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича», в якій висвітлено питання нормативно-правового регулювання освітнього процесу <https://drive.google.com/file/d/1oiZdkjt-oXmhqMaLm-3obzRg4LRK3pEq/view>. Усі учасники освітнього процесу під час інтерв'ювання показали високий рівень обізнаності щодо правил та процедур, регламентованих нормативною базою ЗВО.

#### 2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На вебсторінці Інституту біології, хімії та біоресурсів міститься окремий розділ, присвячений громадському обговоренню проекту освітньої програми Біологія за спеціальністю 091 Біологія для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти <http://ibhb.chnu.edu.ua/ogoloshennia/obgovorennia-proektu-op-biologiia>. Однак посилання на проект програми неактивне. Проект програми, відгуки та пропозиції до нього розміщені на сторінці освітньої програми <http://ibhb.chnu.edu.ua/institut/osvitnia-programa-biologiia-pershii-bakalavrskii-riven>. У цьому ж розділі оприлюднено протоколи зустрічей робочої групи, зведені таблиці змін до проектів програм 2020 та 2021 років, протоколи зустрічей зі стейкхолдерами та анкети для опитування роботодавців <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSf1vMRKxDhhuWCFx6jq5biapXQgEowFZVULGx-Wc4ITBlcaMA/viewform>, здобувачів <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSf2AOWoV7Q7u1C59-pIjcqHZGhLkNO5dXKlE1Mz54lHbGD9bg/viewform> та випускників <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfB5E7yFMurOdvAdISy7IV7QGL712706ue3ZlOs41ouyYqw/viewform>. На сайті Інституту біології хімії та біоресурсів розміщені оголошення про зустрічі з роботодавцями <http://ibhb.chnu.edu.ua/ogoloshennia/zustrich-z-predstavnikami-kompaniyi-enzim-bioteh> та стислий огляд зустрічей <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/biochemistry/novini/zustrich-zi-steikholderami-na-kafedri-biohimiyi-ta-biotehnologiyi>, інтерв'ювання усіх груп стейкхолдерів підтвердило їх активну участь у обговоренні та вдосконаленні освітньої програми. Наведені на сторінці ОП документи засвідчують дотримання порядку моніторингу якості освітніх програм, розробленого у ЧНУ і регламентованого відповідним Положенням [https://drive.google.com/file/d/1rFVXb\\_JZoVNab4J2x8tHTz2vfVmH4JOP/view](https://drive.google.com/file/d/1rFVXb_JZoVNab4J2x8tHTz2vfVmH4JOP/view).



**3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.**

Освітня програма, що реалізується, оприлюднена на окремій сторінці сайту Інституту біології, хімії та біоресурсів <http://ibhb.chnu.edu.ua/institut/osvitnia-programa-biologiia-pershii-bakalavrskii-riven> за посиланням <https://drive.google.com/file/d/1rfoH7QmqBtkmTul1Pt5fXkyUeDuoqUtr/view>. На сторінці також розміщені попередні редакції ОП за 2020 рік <https://drive.google.com/file/d/1Q05-6niZ2FisuNdIzuhL4MCWIdH9f47V/view> та 2018 рік <https://drive.google.com/file/d/1v5U3hJgoKQzY6tE2LQx4pBSdPMJfsZfk/view>. Зазначена вебсторінка містить інформацію про навчальні плани за 2021 <https://drive.google.com/file/d/1qtM0l3RFaw9vJaKXKqUJZOmgrQOVTCVb/view> та 2020 роки [https://drive.google.com/file/d/1MlR5N7s8o93g\\_OZ4rezzx8uRe89ikciM/view](https://drive.google.com/file/d/1MlR5N7s8o93g_OZ4rezzx8uRe89ikciM/view), а також посилання на силабуси обов'язкових та вибірових дисциплін <http://ibhb.chnu.edu.ua/institut/silabusi-op-biologiia>. Інформація про діючу освітню програму також оприлюднена на сторінках випускових кафедр <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/biochemistry/navchalna-robota>, <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/genetic/navchalna-robota>.

### **Загальний аналіз щодо Критерію 9:**

#### **Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.**

Усі нормативно-правові документи знаходяться у відкритому доступі на сайті Університету, а також видані в окремій збірці. Інформацію про громадське обговорення проєкту ОП, зміст діючої освітньої програми, навчальні плани та силабуси освітніх компонент оприлюднено на вебсторінці структурного підрозділу, в якому реалізується освітня програма, та на сторінках випускових кафедр, навігація серед наведених документів є зрозумілою. На сторінці громадського обговорення представлені анкети для пропозицій різних груп стейкхолдерів щодо вдосконалення програми.

#### **Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.**

Експертною групою недоліки не виявлені.

#### **Рівень відповідності Критерію 9.**

Рівень А

#### **Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.**

У ЧНУ імені Юрія Федьковича створено потужну нормативно-правову базу, яка оприлюднена на офіційному сайті ЗВО та видана у вигляді окремого документу. Ефективність застосування норм та процедур, регламентованих нормативними документами, засвідчується високим рівнем обізнаності усіх учасників освітнього процесу щодо їх прав та обов'язків. Регулярне оновлення нормативної бази, наявність вичерпної інформації про перегляд освітньої програми, доступність процесу громадського обговорення для усіх груп стейкхолдерів свідчать про те, що система моніторингу якості освіти ефективно працює, а усі процедури є прозорими та висвітлені належним чином. Взірцевість ОП ЕГ вбачає у комплексному підході Університету при оприлюдненні та висвітленні інформації, зокрема через видання збірки «Нормативний інструментарій внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича», в якій висвітлено питання нормативно-правового регулювання освітнього процесу.

### **Критерій 10. Навчання через дослідження:**

**1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.**

*не застосовується*

**2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.**

*не застосовується*

**3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).**

*не застосовується*

**4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.**

*не застосовується*

**5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.**

*не застосовується*

**6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.**

*не застосовується*

**Загальний аналіз щодо Критерію 10:**

**Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.**

*не застосовується*

**Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.**

*не застосовується*

**Рівень відповідності Критерію 10.**

*не застосовується*

**Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.**

*не застосовується*

#### **IV. Інші спостереження**

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

## V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

<b>Критерій 1.</b> Проектування та цілі освітньої програми	A
<b>Критерій 2 .</b> Структура та зміст освітньої програми	B
<b>Критерій 3 .</b> Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
<b>Критерій 4 .</b> Навчання і викладання за освітньою програмою	B
<b>Критерій 5 .</b> Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	A
<b>Критерій 6.</b> Людські ресурси	A
<b>Критерій 7.</b> Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
<b>Критерій 8.</b> Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
<b>Критерій 9.</b> Прозорість та публічність	A
<b>Критерій 10.</b> Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Додаток 1.pdf</i>	QUCZICmkv5IhnaJBGwVmB+eeBNPEDZaZE12Ovl2 Ucns=
Додаток	<i>Додаток 2.pdf</i>	iszwv7YSufYmTml5GgYaYNP2Np523GbqiS5cu4LyRe w=

\*\*\*

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

*Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.*

Керівник експертної групи

**Щербак Олена Валентинівна**

Члени експертної групи

**Зінченко Оксана Юріївна**

**Сильчук Андрій Андрійович**